

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 165. szám
1940. július 25., csütörtök

Felülszerkesztő:
SZ. JAKAB GEZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t.” — Törvénytiszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Julius 27-én Rómába utazik Gigurtu kormányelnök és Manoilescu külügyminiszter

Filoff bolgár miniszterelnököt, Popoff külügyminisztert, dr. Tiso szlovák államelnököt és dr. Tuka miniszterelnököt is meghívták Németországba

A Tengely és Anglia között nincs több remény a békés megoldásra, a fegyvereké a szó

Bucuresti. Hivatalosan jelentik: Az olasz fasiszta kormány meghívására Ion Gigurtu miniszterelnök és Manoilescu Mihai professor, külügyminiszter szombaton, július 27-én Rómába utaznak, ahol a Duce és Ciano gróf olasz külügyminiszter fogadja őket.

Bucurestiből hivatalosan jelentik: Szerda este Gigurtu Ion miniszterelnök elnökletével minisztertanács volt. Ezen a miniszterelnök ismertette a kormány tagjaival azt a meghívást, amelyet a német kormány a miniszterelnökhöz és a külügyminiszterhez intézett. Ugyanekkor közölte a miniszterelnök, hogy az olasz királyi kormány részéről is hasonló meghívás érkezett a miniszterelnökhöz és a külügyminiszterhez.

A bucuresti-i Porunca Vremii közli, hogy Gigurtu Ion miniszterelnök és Manoilescu Mihai külügyminiszter szerda este elutazott Németországba.

Hivatalosan jelentik: A miniszterelnökség közli, hogy Gigurtu Ion miniszterelnök és Manoilescu Mihai külügyminiszter távollétében, július 25-től kezdődőleg a két miniszter hazatértéig Mihail Gheorghie tábornok szárnysegéd, helyettes miniszterelnök vezeti a miniszterelnökség és a külügyminisztérium ügyeit.

Délkelet-Európa valamennyi kérdését megtárgyalják a német, román, bolgár és szlovák államfők

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentik: A birodalmi kormány meghívta dr. Tisot, a szlovák államelnököt és dr. Tuka miniszterelnököt rövid látogatásra. Kíséretükben lesz Mach Sándor propagandaelnök.

Szófia. (Rador.) A Bolgár Távirati Iroda jelentik, hogy Hitler kancellár meghívására Bogdan Filoff miniszterelnök és Ivan Popoff külügyminiszter a hét végén rövid látogatásra Németországba utaznak.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentik: A román, bolgár és szlovák államfők látogatásával kapcsolatban, amelyre a hét folyamán kerül sor, mértékadó körökben kijelentik, hogy a látogatás szoros összefüggésben áll azzal a törekvéssel, hogy Délkelet-Európa valamennyi kérdését békés úton oldják meg, végleges rendet teremtenek.

Szófia. (Rador.) Popoff bolgár külügyminiszter kihallgatáson fogadta a szófiai olasz követet, akivel hosszasan tanácskozott. Előzetesen a külügyminisztert Boris bolgár király fogadta kihallgatáson.

Halifax külügyminiszter beszédének sajtóvisszhangja

Berlin. Halifax angol külügyminiszter beszédét a német lapok — nincsenek határozottan végső döntést, — figyelmen kívül hagyják. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozzák, hogy Churchill beszéde lesz a döntő esemény,

ha ez is visszautasító lesz, abban az esetben a német fegyverek adják meg a méltó választ, megkezdődik a támadás, csak akkor alakulna másképpen a helyzet, ha az angol nép nem azonosítaná magát Churchill miniszterelnök kijelentésével és tiltakoznék a háború esztelen tovább folytatása ellen.

Ugyancsak német forrásból származó híradás szerint Churchill angol miniszterelnök állítólag biztosítékokat kért Hitler vezér és

kancellártól békekötés esetén az angol birodalom határainak biztosítására és a Németország által elfoglalt országok függetlenségének visszaállítására.

Róma. Halifax angol külügyminiszter beszéde után — amelyből kétségtelenül kiderült, hogy Anglia nem hajlandó a békekötésről tárgyalni — Olaszország több városában tüntettek az angol kormány ellen, amely a háború továbbfolytatását és a további vérontást akarja.

Berlin. (Rador.) A német lapok szerint Halifax beszédével foglalkozik az egész világ-sajtó és Angliát kivéve kizárólag Amerikában mutatkozik egyes újságok részéről rokonszenv az angol külügyminiszter kijelentésére. A New York Times szerint nem érdekli Amerika közvéleményét, hogy Halifax és az

Anglia lakosságát franktirőr-háborúra készítik elő

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentik: Német részről megállapítják, hogy a jelenleg Angliában folyó előkészületek ellentétben állanak a nemzetközi joggal, mégpedig azért, mert a lakosságot franktirőr-háborúra készítik elő. Berlinben figyelmeztetések hangzottak el London számára, hogy az ilyen eljárás és az angol népnek a háborúba olyan módon való bevonása, hogy fegyveres bandákat alakítsanak teljesen ellentétes a nemzetközi joggal, még akkor is, ha ez az amerikai kormány tudtával és beleegyezésével történik. Az angol lapok fényképeket közölnek arról, hogyan gyakorolják a céllövésben a polgári lakosságot. A Picture Post, amely rendkívül elterjedt angol hetilap részleteket közöl a fegyveres gyakorlatokról, lövésárókról, rohamkocsi-csapdákról s egyéb intézkedések keresztülvételéről. Ugyanez a lap felhívást intéz a lakossághoz, hogy ha olyan fegyverrel is rendelkezik, amely csak öt yard távolságra hordozható, akkor őrizze meg arra az alkalomra, hogy egy

angol kormány milven eszközökkel óhajtja elérni a kitűzött célt, csupán az angol bátorság megmutatkozása figyelemre méltó. Halifax beszéde azt mutatja, — írja az amerikai lap — hogy Németországnak elszánt ellenséggel lesz dolga.

A német lapok megjegyzik, hogy az amerikai újságtudósításokból hiányzik a helyzet felismerésének őszintesége és hozzáteszik azt is, hogy az angol sajtó a Halifax beszédéhez fűzött kommentárjaiban kizárólag az amerikai lapokra hivatkozik, mert nyilvánvalólag saját érveik nincsenek. Az angol lapok még mindig eltitkolják a nép előtt a helyzet veszélyes voltát és inkább a panamerikai kongresszus angolbarát frakciójának szótárát használják fel.

A Berliner Börsenzeitung, a Times Halifax kommentárjával foglalkozik. Megjegyzik a német lap, hogy az angol rabszolgatartó klikk most neveltséggé vált mert azokat az emberies elveket dicsőíti, amelyeket évszázadok óta lábbal tiport. A Times — írja a lap — kijelenti, hogy az utolsó emberig fognak harcolni Angliában s hogy az szigetország voltánál fogva megtámadhatatlan. Ezek az érvek eltörpülnek Hitler kijelentései mellett és azt bizonyítják, hogy

Churchill, Halifax, a pártok és az angol sajtó még mindig nem okultak a közel-múlt eseményeiből és józanság helyett a gyűlölet útját választják.

Mind ezért megfelelő tevényt fognak kapni — írja a Börsenzeitung — amelyet elkerülhetek volna, de a vakság megakadályozta őket ebben.

Róma. Halifax beszéde, amely válasz akart lenni Hitler birodalmi vezér legutóbbi békefelhívására, igen rossz benyomást keltett az olasz közvéleményben. Halifax szavaiban újabb bizonyítékát látják annak, hogy az angol demokrácia nem tudnak alkalmazkodni a helyzethez. A római déli lapok is elitéljően nyilatkoznak a beszédről és azt álszentnek mondják. A Giornale d'Italia ezeket írja: Halifax beszédében képmutatás volt, ami különben mindig jellemző volt az angol külpolitikára. Az angol külügyminiszter beszédében keresztresz hadjáratot említett és ez kizárólag a világ becsapására irányul. Bármilyen felhívást intéz a külügyminiszter Anglia és Amerika népéhez, semmi sem akadályozhatja meg a tengelyhatalmak teljes és végleges győzelmét.

németet megölnének. Ezek a bizonyítékok igazolják, hogy mennyire fel van izgatva Nagy-Britannia lakossága és ezért újabb figyelmeztetést küldenek Londonnak arra nézve, hogy miként végeztek a franktirőrökkel és a lengyel bandákkal az eddigi háború során. Az a polgári személy, aki fegyvert emel egy német katona ellen, Berlin szerint nem más, mint evikós, viseljen az pápi ruhát, vagy legyen az képviselő. A brit kormány a legborzalmasabb büntényt követeli, amikor nemhogy meggátolja, hanem gyilkosságra biztatja a polgárokat.

Churchill alkotmánymódosításra készül?

Vichy. A Paris Soir szerint Churchill angol miniszterelnök nyilvánvalóan meg akarja változtatni Anglia alkotmányát. Az angol miniszterelnök az erre vonatkozó előkészületeket már megtette.

Két angol hadihajót elsüllyesztettek az olaszok

Róma. (Rador.) Az olasz főhadiszállás jelentő: A Földközi-tengeren egy olasz tengeralattjáró elsüllyesztett egy, az Ausztrália csoportba tartozó torpedórombolót és egy ellenséges tengeralattjárót. Az olasz légierők újból eredményesen bombázták a máltai fegyverraktárt és az ottani tengerészeti berendezéseket. Megfigyelőink megállapították, hogy nagyarányú tüzvész keletkezett a bombázások következtében. Észak-Afrikában két ellenséges repülőgépet lelőttünk. Gaetában légiriadó volt valamint Rómában is két alkalommal szólaltak meg a légvédelmi szirénák az elmúlt éjszaka. A római légvédelmi ágyúk működésbe léptek, egyetlen bombát sem dobtak le az ellenséges repülőgépek, de a légvédelmi ágyúk lövedékeinek szilánkjai több személyt megsebesítettek.

Róma. Az olasz haderők elzárták a palesztinai petroleum tankhajók útját és lehetséges, hogy az angolok Holland-Indiából vagy Amerikából fogják petroleumszükségletüket fedezni. Mindkét utvonalon azonban vagy Gibraltáron vagy a szuezi csatornán vezetne keresztül, de a Földközi-tenger e két kikötője igen bizonytalanul vált Anglia számára. Csak napok kérdése és ez a két kikötő nem menedékhely, hanem csapda lesz.

Tripolisz. (Rador.) A Stefani-ügynökség jelentő: Graziani marsall, a tripoliszi kastélyban fogadta a legnagyobb törzsök főnökeit. Karmanli muzulmán harceget beszédet mondott és hangoztatta valamennyi lybiai muzulmán nevében, hogy a legnagyobb hűséget tanúsítják a fascista kormányzat, az olasz uralkodó és a Duce iránt. A muzulmánok boldogok, hogy Olaszország érdekében harcolhatnak. Graziani tábornok, főkörmányzó köszönetét fejezte ki a beszédért és hangsúlyozta, hogy tovább folytatja Balbo marsall és a Duce politikáját.

Megkezdődött Gibraltár polgári kiűritése

Gibraltár. (Rador.) Az erőd polgári kiűritését megkezdették és a hét végéig 15.000 embernek kell elhagyni Gibraltárt. Akik vonakodnának a kiűritési rendeletnek eleget tenni, 100 fontig terjedő pénzbüntetésben és három hónapig terjedő elzárásban részesülnek.

Három újabb olasz légitámadás Málta ellen

Róma. (Rador.) Tengerészeti körökből nyert információ szerint olasz nehéz bombavetők az elmúlt éjszaka három ízben bombázták Máltát. A bombázások Malco és Rosso környékén óriási pusztításokat okoztak, mindenütt tüz keletkezett és az angol légvédelem tehetetlennek bizonyult. Az olasz gépek elállított motorjai egész alacsonyra szálltak le, majd feladatuk elvégzése után visszatértek támaszpontjaikra. Számos olasz repülőgépen látható volt az angol légvédelmi fegyverek tüzelésének nyoma.

Londonból jelentő a Reuter távirati iroda: Közlik, hogy Olaszországnak a háborúba történi belépése óta Málta ellen 80 ízben intéztek légitámadást, de minden esetben egészen kis károkat okoztak. A lakosság hangulata nagyon jó. Az eddigi harcok során 12 olasz repülőgépet lelőttek és kilencet súlyosan megsebesítettek. Az angol légiflotta csak egy gépet vesztett. (Rador.)

Német hadi jelentés

Berlin. (Rador.) A vezéri főhadiszállás jelentő: „Egy tengeralattjáró két ellenséges kereskedelmi hajót összesen 14.000 tonnatartalommal elsüllyesztett, annak ellenére, hogy ezek hatalmas angol hajókaravánban haladtak. A kedvezőtlen idő miatt repülőtevékenységünk csökkentett volt ennek ellenére a német gépek vasútonalakat, arszámentakat és más katonai célpontokat bombáztak Anglia déli részén. A La Manche csatornában végzett légifelderítések során német repülők 2 parti őrhajót és egy aknakerülőhajót süllyesztettek el. Az Északi-tengerben elsüllyesztettünk egy angol tengeralattjárót. Ellenséges repülőgépek Nyugat-Németországban újabb támadást hajtottak végre, anélkül, hogy jelentékeny kárt okoztak volna. Három ellenséges gépet lelőttünk, egy német repülőgépet nem tért vissza.

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentő: A német buvárhajók és repülőgépek tevékenysége következtében az angol kormány arra kényszerült, hogy a Nyugatanglia felé irányuló tengeri kereskedelmi forgalmat csökkentse. A Bristol csatornát és a Szent György-csatornát Cornwalltól Északírorszáig partjaig veszélyes területnek jelölték ki a kereskedelmi hajók számára. Ez intézkedés folytán az angol hajók kénytelenek az ír csatorna felé nagy kerülőt tenni, hogy eljussanak Bristolba, Cardiffba, Dél-Walesbe és Liverpoolba.

Berlin. (Rador.) Német bombavető repülőgép elsüllyesztett egy angol tengeralattjárót. Az angol tengeralattjáró július 23-án Aberdeen skót kikötő mentén a víz színén uszott, amikor egy felderítő uton lévő német bombavető 80 méterre szállt alá és három bombát dobott a tengeralattjáróra. Mind a három bomba telibe találta a tengeralattjárót az megfordult és elsüllyedt. A német repülőgép még néhány perig ott maradt, mert meg akarta menteni a tengeralattjáró személyzetét, azonban csak egy üres mentőcsónakot és olajoltókat észlelt az elsüllyesztés színhelyén.

Berlin. (Rador.) A német vezéri főhadiszállás külön jelentése szerint szerdán német bombavető repülőgépek 5 angol kereskedelmi hajót, összesen 17.000 tonna tartalommal elsüllyesztettek és egy másik kereskedelmi hajót 4000 tonna ürtartalommal felgyújtottak.

Hadifogoly-munkaerők a német birodalom gazdasági életében

Berlin. (Rador.) A Reichsarbeiterblatt című hivatalos lapban Helk dr. birodalmi kormánytanácsos hivatalos beszámolót mondott a birodalmi munkaproblémáról. Ebben beszámol arról, hogy a nemzetközi szerződések értelmében miképpen használták fel a birodalomban a hadifogoly munkaerőket. Burgonya, cukorrépa és tengeri természetű 1939-ben 75.000 lengyel hadifoglyot használtak fel, 1940-ben a lengyel hadifoglyok 84.3 százalékát a mezőgazdaságban, 2.4 százalékot az erdőirtásoknál, 3.2 százalékot az utjavításoknál és 10.2 százalékot az ipari munkáknál. Az idei év tavaszán az összes foglyok közül 90.8 százalék dolgozott a mezőgazdaságban és a vezér parancsára ezeknek a hadifoglyoknak legnagyobb részét később rendes fizetett munká sokként kezelték a mezőgazdasági munkálatoknál. A nyugati hadjárat befejezése után az onnan Németországba került mintegy 250.000 hadifogoly tevékenykedik a német gazdasági életben és különösképpen a mezőgazdaságban.

Vizsgálat indult a hadüzenet és a háború folytatása miatt Daladier és három volt miniszter ellen

Vichy. (Rador.) A Pétain kormány elrendelte, hogy vizsgálatot indítsanak Daladier volt miniszterrel, Delbos, Mandel és Campinchi volt miniszterek ellen a hadüzenet és a háború folytatása miatt. Ezek az államférfiak és sok képviselő, akik Északafrikába, Marseillebe érkeztek, nem hagyhatják el a várost.

Újabb repülőgéprendelet akar eszközölni Anglia Amerikában

Washington. (Rador.) Az amerikai sajtó részletesen foglalkozik azzal a különös helyzettel, hogy az amerikai hadseregvezetés elmentéses álláspontja ellenére, az USA pénzügyminiszteriumában angol-amerikai konferencia nyílt, amely újabb, Angliának szánt repülőgép rendeléseket akar eszközölni. Ezen a konferencián részt vesz a hadügyminiszter, a tengerészeti miniszter, a hadfelszerelési miniszter, Darwis, az angol vásárló bizottság ügynöke, valamint Biberbrook és Wilson angol hadügyminiszteri megbízottak. Morgen-thau amerikai pénzügyminiszter bejelentette, hogy az amerikai és angol hadvezetőség együttesen 1200 repülőgépet akar rendelni az amerikai hadiparuál és ezeknek a repülőgépeknek egy részét Angliának szánták. Az amerikai sajtó tiltakozik az Angliának szállítandó repülőgépek kiszolgáltatása ellen, mert

ezáltal csak az amerikai hadsereg átütő erejét érheti kár.

Washington. (Rador.) Lnadin, az agrár munkáspárt kongresszusi képviselője javaslatot terjesztett a kongresszus elé, hogy az USA-ban minden olyan egvesülést vagy szervezetet törvénytelennek nyilvánítsanak, amely Angliának hadianyagot akar szállítani.

Az USA fegyverszállítása Angliának

A Daily Telegraph a washingtoni kormány hivatalos jelentését közli, amely szerint a Reconstrukcion Finance Corporation 171 millió dollár értékű fegyvert és löszert fog szállítani Angliának. A jelentés szerint a jövő esztendőben az Egvesült-Államok gyárai teljes mértékben le fogják szállítani Anglia fegyver és hadianyag megrendeléseit.

Amerikai lapvélemény az USA hadbalépéséről

Newyorkból jelentő a Reuter távirati iroda: Hearst, az ismert amerikai újságíró és lapkiadó a konszernjéhez tartozó valamennyi újság szerdai számában azt írja, hogy az Egvesült-Államoknak a jelenlegi háborúba való belépése nemcsak, hogy valószínű, hanem bizonyos is. Az elfogulatlan és semleges megfigyelők tisztán látják, hogy az Unio nem csak védelmi háborúra, hanem támadó háborúra készül. Amerika most ugyanolyan helyzetben van Nagybritanniával kapcsolatban, mint volt Olaszország Németországgal. Itáliának a háborúba való belépése előtt. Az Egvesült-Államok helyzete jelenleg inkább hasznos Anglia számára, mintha az énylegesen résztvenne a konfliktusban. Egy év múlva Amerika azonban már képes lesz tevélegesen beavatkozni a háborúba és kétségtelen, hogy meg is teszi. (Rador.)

London. (Rador.) Garwin, az Observerben megállapítja Hitler kancellár beszédéből, hogy az nem volt békejavaslat, hanem díktátum. Hitler nagyon jó pszichológus és tudja, hogy mit csinál. Amikor nekünk — írja Garwin — szögventeljes és az összeomláshoz vezető békét ajánlja fel szeretné elérni azt, hogy egy bátor nemzet mondjon le becsületéről. El akarja választani az angol népet kormányától és

ugy tekint bennünket, mintha már legyőzött volna.

A Sunday Times ezeket írja: Ha komoly békeajánlatot tett volna Hitler, akkor legalább körvonalazta volna a békefeltételeket. Erről azonban szó sem volt, hanem csak fenyegetésekről és egy felhívásról, amelyet Hitler kancellár a józan észhez intézett, de mindjárt alátámasztotta azt is, hogy Németországot legyőzhetetlennek tartja.

A Sunday Express Hitler beszédével foglalkozva megállapítja, hogy a kancellár békét kínált és azt állította, hogy nem akar osszat. Lehet, hogy az igazat mondotta és tényleg bombák helyett jótéteményeket kínált, de hogy tényleg így gondolkozik-e, azt biztosan senki sem tudja.

Bernard Shaw is a békekötés mellett nyilatkozott (?)

Zürichből jelentik: A kopenhágai Politiken című lap szerint Londonban bizonyos széthúzás észlelhető. A Cityben ugyanis nyugtalanossággal szemlélik, hogy a munkáspárt befolyása egyre erősödik a kormányban. Ez a tény nyugtalanossággal tölti el a konzervatív és általában a kapitalista köröket.

Az Aftenbladet című lap szerint Bernard

Shaw kijelentette a lap munkatársa előtt, hogy a jelenlegi körülmények között a háború folytatásának nincs értelme. A lap nem közli a tudósító nevét, aki előtt Shaw ezt az állítólagos kijelentést tette.

Ugvan csak az Aftenbladet jelenti, hogy Haakon norvég király üzenetet küldött a söring több tagjához és közölte, hogy nem mond le mert a norvég alkotmány értelmében joga van külföldön maradnia, ha országa idegen katonai megszállás alatt van.

A La Suisse című svájci lap fölveti azt a kérdést: miben bizik Anglia? A belpolitikai légkör Londonban nagyon feszült és nem le-

hetetlen, hogy hamarosan nagy belső fordulat történik. Az angol birodalom hihetetlen szerencsétlenségét jelentené, ha Anglia belemerne a háború tovább folytatásába. Berlinben hangoztatják, hogy ha Churchill beszéde is visszautasító lesz és Churchill uralmon marad, úgy a német haderő a legteljesebb erővel folytatja a háborút és az angol birodalom őszeomlását semmi sem fogja megakadályozni. A Frankfurter Zeitung úgy látja, hogy Roosevelt, az Egyesült-Államok elnökének magatartása nagy szerepet játszik Anglia állásfoglalásában. Ez a szerep végzetes és nagyon szomorú és Anglia romlását idézheti elő.

Nehézségek az angol gyermekeknek Amerikába való szállítása körül

Washington. (Rador.) Halixen képviselő törvényjavaslatot nyújtott be a kongresszushoz, amelyben a semlegeségi törvény megváltoztatását kívánja. Eszerint a jövőben meg kell engedni az angol hajóknak, hogy a menekült angol gyermekeket elhozhassák az Egyesült-Államokba. Plune képviselő, a külügyi bizottság elnöke azt javasolja, hogy ez az elszállítás csak olyan feltétellel történhessen, ha a tengelyhatalmak biztosítják, hogy ezeknek a hajóknak tengeri útjuk alatt nem lesz bántódásuk. Hold szenátor ellenzi a javaslat elfogadását, mert ez bevezetője lenne annak, hogy az Egyesült-Államok beavatkoznak a háborúba. Igen sok angliai gyermek van, akik segítségre szorulnak — mondotta a szenátor — de elsősorban a segélyre szoruló amerikai gyermekekre kell gondolnunk.

Newyork. (Rador.) Roosevelt elnök tegnap nyilatkozott a sajtó képviselői előtt. Az elnök megcáfolta azokat a külföldi híreket, mintha a német és olasz katonai hatóságok az amerikai Vörös Kereszt részéről az európai szűkölködőknek küldött segélyeket elkövetették volna. Az elnök kijelentette a következőket:

— Örülök, hogy Norman Dawis, az amerikai Vörös Kereszt elnöke megerősítette előttem ezeknek a híreknek tarthatatlanságát. — Fejezte be nyilatkozatát az elnök.

Százötvenmillió font hadikiadás Ausztráliában

London. Az ausztráliai rádióleadók foglalkoznak a gyors tempóban történő ausztráliai háborús előkészületekkel. A gazdasági szakértők azt hiszik, hogy a háborús kiadások 150 millió fontra nőnek az 1940-41. évi költségvetésben. Nagyszámu tankelhárító ágyú és Brenn-rendszerű gépfegyver készül a különböző gyárakban.

Wellington. (Rador.) Jones nemzetvédelmi miniszter bejelentette, hogy 59.644 önkéntes jelentkezett az újzeelandi expedíciós hadtestbe való felvételre hétfőig, amikor a jelentkezést lezárták.

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti: Az admirális sajnálattal közli a Crestflower aknakuató hajó elvesztését. A Crestflower német renülőgépekkel folytatott harca során súlyos el. Legénységének két tagja meghalt.

London. Eden hadügyminiszter kedden az alsóház ülésén bejelentette, hogy az eijörnyvösök ellen felállított hadsereget a jövőben „polgári gárdá”-nak nevezik. A hadügyminiszter szerint a gárda már most 1.300.000 tagot számlál.

Decoux francia tengernagy megvédi Indokínát minden külső támadástól

Sanghai. (Rador.) Decoux tengernagy a fájvölkeleti francia haderők főparancsnoka magára vállalta Indo-Kína kormányzói tiszttségének ellátását. A tengernagy kijelentette, hogy megvédi Indo-Kínát minden külső támadással szemben.

Rendezték a Suez-csatornával kapcsolatos angol-francia problémákat

London. (Rador.) A Sunday Times diplomáciai levelezője jelenti Kairóból, hogy a Suez-csatornával kapcsolatban Anglia és Franciaország között felmerült problémák békésen megoldódtak. A 19 francia igazga-

tósági tag, élükön Louis Benit báróval loális magatartást tanúsítottak az angol igazgatóság tagok irányában. A Suez-csatornát egyébként szigorú katonai ellenőrzésnek vetették alá. A kereskedelmi hajóknak például be kell mutatniuk a szükséges iratokat az angol ellenőrző hatóságoknak. Ezenkívül egyetlen hajó sem hagyhatja el éjnek idején a csatornát. Ugyanekkor széleskörű intézkedéseket foganatosítottak a csatornában a szabotálás megelőzésére is. A léghárító védelmet is nagy körültekintéssel megszervezték.

Magyar sajtóvélemény a londoni csehszlovák kormány elismeréséről

Londonból jelenti: A Reuter távirati iroda jelenti: Az angol fővárosban tegnap csehszlovák kormány alakult. A kormány elnöke a csehszlovák köztársaság egykori elnöke, Benes lett. A külügyminiszteri tárcát Jan Massaryk, volt londoni csehszlovák követtel töltötték be. A kormány tagjai lettek még Marticek volt közoktatásügyi miniszter, aki jelenleg, mint káplár a csehszlovák önkéntes hadseregben szolgál és Ossutzki, volt párisi csehszlovák követ is. A kormány 12 minisztere közül hét cseh, öt pedig len szlovák. Az alsóház ülésén Churchill miniszterelnök kijelentette, hogy az angol kormány tudomásul vette a csehszlovák kormány megalakulását. Anglia ezt a kormányt elismeri.

Budapest. Az egész magyar sajtó a fel-

Az Egyesült Államokban bevezetik a kötelező katonai szolgálatot

Washington. A Reuter távirati iroda jelenti, hogy a szenátus katonai bizottsága elfogadott egy törvényjavaslatot, melynek alapján az Egyesült-Államokban bevezetnék a kötelező katonai szolgálatot. A törvénytervezet szerint mozgósítás esetén 42 millió katona állana fegyverbe. Azt hiszik, hogy a tervezetet már a jövő héten a szenátus elé viszik. A háborús ügyek szövívője szerint az új rendszer eredményeképpen mintegy másfél millió ujonc vonulna zászló alá.

Washington. (Rador.) Az Egyesült-Államok hadügyminisztere elrendelte, hogy rendszeres rádiópropagandát kell teremteni, amelynek során magasrangú tisztiek és katonai szakértők beszéljenek az ujonco-

Argentina nem támogatja Washington törekvését

Buenos Ayres. (Rador.) A Tampero című lap kiküldött tudósítója arról értesül, hogy a havannai panamerikai kongresszuson az Egyesült-Államok arra akarják rábírní Argentínát, adja át számukra Bahia Blanca kikötőjét, amely 1300 kilométerre van Malwine szigetétől. Ezt a kikötőt az amerikaiak tengeri támaszpont céljaira akarják berendezni, az angolok viszont a Falkland-szigetecsoporthoz tartozó Malwine szigetét ugyancsak rendelkezésére bocsátanák Amerikának, mint támaszpontot. Argentina ehhez a kéréshez soha sem járul hozzá. Lapjelentések szerint Argentina panamerikai kongresszusi küldöttségének elnöke nyilatkozott a bel- és külföldi sajtó képviselői előtt. — Az USA téved — mondotta az argentinai bizottság elnöke — ha azt hiszi, hogy összetévesztheti a szabad Argentínát

Aranyér

Az aranyér miatt nagy fájdalmakban szenvednek enyhülést találnak és nyugodtan alszanak, ha Cadum kenőcsöt használnak, amely azonnali megkönnyebbülést okoz. Sok szenvedésnek veheti elejét, ha idejében használnak Cadum kenőcsöt kiütések, sebek, pattanások, csalánkiütés, rüh, ótvar, aranyér, bőrhámlás ellen.

háborodás hangján ír arról, hogy az angol kormány hivatalosan is elismerte Benes elnöke alatt álló ugvevezett csehszlovák kormányt. A magyarországi lapok ebben újabb bizonyítékát látják annak a zürzavaros politikai helyzetnek, ami Angliában uralkodik.

A magyar kormány hivatalos lapja a Függetlenség azt írja, hogy Churchill elhatározása nyílt provokálás Magyarország felé, de szerencsére a korinensen már nincs sehol félelemérzet Angliával szemben.

A német Fehér könyv újabb érdekes adatai

Berlin. A Német Távirati Iroda hivatalosan jelenti: A német Fehér Könyvben megjelent titkos okmányok közlésének folytatásaképpen, a német külügyminiszterium nyilvános ságra hozta a 30-as számú okmányt, amely az angol-francia vezérkarok 1939. október hó 31-én létrejött megállapodását tartalmazza. Ez az okmány részletesen kidolgozott adatokat tartalmaz a romániai petroleummezők megsemmisítésére vonatkozólag.

Gafencu volt külügyminiszter lesz az új moszkvai követ

Bucurestből jelenti: Illetékes helyről nyert értesülés szerint Grigore Gafencu volt külügyminisztert Románia moszkvai követévé nevezik ki. A román kormány már meg is kérte a szovjetkormány hozzájárulását a kinevezéshez.

zás és a katonai szolgálat fontosságáról. A jövőhétől kezdve 750 amerikai rádióállomás közvetít naponta több olyan előadást, amely a haditörténelemből veszi tárgyát, valamint olyan színelőadásokat, amelyek a katonai hősiességet dicsőítik.

Hajókat vásárol az USA haditengerészet

Newyork. (Rador.) Az amerikai haditengerészeti miniszterium megvásárolta a „Santa-Barbara” és „Santa-Maria”, egyenként 15.000 tonnás teherhajókat, melyeket segédcirkálóká alakítanak át. Az elmúlt héten hasonló céllal két 14.000 tonnás gőzöst vásárolt meg az amerikai tengerészeti miniszterium. A kongresszus körében azt hiszik, hogy Latin-Amerikába való beavatkozásáról lenne szó.

azokkal a kis államokkal, amelyek az USA-ban az imperialista Newyork-Washington és Csikágó árvékában sütkéreznek. Argentina sem szigetét, sem öblöt nem enged át senkinek, mert nemzeti területéhez szigorúan ragaszkodik.

Kormányválság Csilleben

Santiago di Chili. A DNB jelenti: A politikai feszültség következtében a miniszterium több tagja, a külügy, belügy, földmívelésügyi és nemzetvédelmi miniszter lemondott. Ez az öt miniszter a radikális pártot képviselte kabinetben. A lemondások a párt rendeletére történtek. A köztársaság elnöke, aki jelenleg beteg, még nem értesült hivatalosan a lemondásokról. Azt hiszik, hogy a kormány több más tagja is lemond, hogy együtérzését kifejezze a lemondottakkal.

URANIA: Nanyifilmek színháza. Tel.: 42-32.

3, 5, 7, 15 és 9 15

Orizai sikerrel fut az UFA hirdószolgálat, amely bemutatja a

Nyugati villámháboru eseményeit

2800 méter hosszú: Tejes 2 órai másor A tolongások elkezdése végett stessen jegyet idejében rezerválni!

VATA DE JOS kénes és szénsavas
hőgyógyfürdő

Szenzációs gyógyhatásu: Rheuma, csusz, köszvény,
ischias, lobbosodás, aranyér
visszértágulás és ki-
lőnböző női
bajoknál

Ardeal legolcsóbb gyógyfürdője

50%-os

Teljes napi penzió: reggali, ebéd, vacsora, lakás

Különb étterem. Elsőrangú zene, Meleg uszoda, tenisz,
tánc, ktrándulóhelyek, Orvosi ellenőrzés. VONATOK A FÜRDŐ PARKJÁNÁL.
ALLANAK MEG. Prospektust szívesen küld az IGAZ GATÓSÁG.

Felmilliárd dollárt kapnak a latin-amerikai államok az USA-ból

Washingtonból jelenti a DNB: Roosevelt elnök a kongresszustól 500 millió dollár hitel jóváhagyását kéri. — Az összeget az európai háboru miatt komoly helyzetbe került latin-amerikai államoknak adják kölcsön. (Rador.)

Havanna. (Rador.) A pánamerikai értekezleten Hull amerikai külügyminiszter után Leopoldo Nello, Argentína megbízottja szólalt fel, aki arra kérte az értekezlet résztvevőit, ne hozzanak elszámtalt határozatokat és elhamarkodott megoldásokat olyan esetőségekre, melyek talán sohasem fognak bekövetkezni.

Vichy. Havannából érkezett jelentés szerint az USA bizottsága előterjesztést tett a pánamerikai kongresszusnak, hogy helyezze

nemzeti mandátum alá az európai hatalmak Amerikában levő gvarmatait. Hull államtitkár kifejtette, hogy erre azért van szükség, mert meg kell védeni ezeket a gvarmatokat esetleges támadásokkal szemben, nehogy azok névtán küzdelmek színhelyei legyenek. A Vichyben levő francia kormány Hull beszédével kapcsolatban kijelenti, hogy a fegyverszünet nem érintette az Amerikában levő francia gvarmatokat, amelyek lakossága feltétlen hűséggel viseltetik az anyaország iránt és az évszázados összeköttetés e gvarmatok lakosai és az őslakó francia nemzet között a múltban és a jelenben zavartalan volt és minden külső segítség vagy gvarmkodás nélkül, a jövőben is zavartalan marad.

Japánban új belső rendet teremtenek

Tokio. Konoye, japán miniszterelnök ma rádióbeszédet mondott. Ebben közölte azt az elhatározását, hogy Japánban új belső rendet foguak teremteni. Örömmel állapította meg azt a tényt, hogy

teljes az együtműködés a külpolitikai elgondolások terén a kormány és a hadsereg között.

Súlyos bírálatban részesítette a miniszterelnök az eddigi politikai pártok működését és kimutatta, hogy a liberális-demokraciájának összeférhetetlen a nacionalista alapon álló mai Japánnal.

A politikai pártok — mondotta rádióbe-

szédében Konoye herceg, — csak uralomra vágytak és nem vették figyelembe az állam és az ország parancsoi nemzeti érdekeit, így az ország életében gyökeres átalakulásnak kell történnie.

Japán külpolitikájára vonatkozólag Konoye herceg kifejtette, hogy Japán a feltétlen nemzeti függetlenség álláspontján áll, a jelenlegi helyzet nem befolyásolhatja Tokio külpolitikai elgondolásait, de az új külpolitikai orientáció autonóm természetű lesz, amely

megszünteti minden olyan állapotot, amelyben Japán idegen államokkal szemben függő viszonyban volt, vagy lehetett.

Az olasz és német sajtó támadása a délkeleteurópai pánszláv gondolatokkal kacérkodók ellen

Nem lehet feltámasztani a pánszlávizmust

Az olaszok és a németek biztosra veszik az angol szlovénország hamaros megszállását, úgyhogy például az olasz sajtó már fokozódó figyelmet szentel a Balkánnak. Ezt nyomatékkal jelzi a hivatalosnak tekintett Relazioni Internazionali nevű külpolitikai hetilap is. Ez a folyóirat ugyanis többek között ezt írja:

— A balkáni országokban különösen a berlini és müncheni megbeszélés után — megértés és új tájékozódás jött létre. Egyes országokban ez már látható is. De itt ott olyan magatartás is látható, amit nem lehet barátságosnak nevezni a tengelyhatalmak — különösen pedig Olaszország — iránt. Ebből arra lehet következtetni, hogy ez a magatartás magasabb politikai körök tetszésével találkozhat. Pedig világos, hogy ezeknek az országoknak érdekében áll az új európai rend megvalósítása. A Berlin-Róma tengely — írja az olasz lap — nem tűrheti, hogy bizonyos területeken olyan gondolkozásmód és olyan eszmék maradjanak fenn, amelyek mostani időkben nyugtalanítóan hatnak.

Ugyanakkor német részről is hasonló tartalmú és irányú intelem hangzott el. A Südsüd Echo című bécsi gazdasági orgánum rá is mutat, hogy Délkelet-Európában most némelyek a pánszlávizmus gondolatával kacérkodnak. Ennek a jelentékeny német lapnak cikkéből az NST a következőket idézi:

— Bizonyára senki sem akad Délkelet-Európában, aki tagadná azt a tényt, hogy a Balkán-államok jövőendő jólétének garanciája csaknem teljesen Német-országgal való együtműködés. Oroszországon kívül nincs is más számbajöhető kereskedelmi partnerük a délkeleteurópai államoknak, amely csak távolról is olyan biztos volna, mint Németország. Annál érthetőlenebb számunkra — írja a bécsi lap — hogy most az utolsó órában Európa ujfászületésének megkezdése előtt, amely német vezetés alatt történik, még mindig olyan jelek mutatkoznak Délkelet-Európában,

amelyek belső tisztánkérés hiányára és iránytalanságára vallanak. Úgy tűnik fel a helyzet, mintha valamiriasztó jelszót adtak volna ki, hogy mielőtt a német befolyás elérí tetőpontját, gyorsan néhány gáttal kell még eléje emelni. A legrégibb receptek újra felmerülnek. Ilyen a pánszlávizmus épp olyan hasztalan, mint véres kimenteli korszakának újabb felélesztése.

Végül a német lap ezt mondja: — Velünk kell dolgozni, mert minden más új szövetség abba a korszakba, amikor a Balkán puska-poros hordó volt.

Egyébként, ha a németek és olaszok hangoztatták is, hogy bizonyos jelenségeket nem tűrhetnek meg Délkelet-Európában, arra is rámutatnak, hogy e pillanatban elhamarkodott dolog arról beszélni, hogyan fogja a tengely átalakítani Európát. Ezt mondja a Relazioni Internazionali előbb már idézett cikkének következő része:

— Az új európai rendről mostanában sokan különféle föltevéseket gondolnak ki. E tekintetben ismét meg kell állapítani, hogy az új európai rendet a győzelem után kizárólag Mussolini és Hitler határozza meg. Tudomásul kell venni, hogy a tengelyállamoknak ma egyetlen céljuk van, a teljes és feltétlen győzelem. Csak ennek kivívása után lehet majd az ujfépítésre gondolni.

Hitler vezér és kancellár meglátogatta a bayreuthi ünnepi játékok előadását

Berlin. (Rador.) A bayreuthi ünnepi játékok 1940-ben a Kraft durch Freude nemzeti szociális intézmény rendezése keretében kerülnek előadásra. Tizezernvi munkás és katona látogatója volt eddig az előadásoknak. Kedden váratlanul Bayreuthba érkezett Hitler vezér és kancellár, aki résztvett Wagner: „Az Istenek alkonya” című operája előadásán. Mikor a vezér a színházban megjelent, Lev dr. birodalmi miniszter és Winifred Wagner, a nagy zeneköltő unokája fogadták. A hallgatóság az opera szünetében végre nem érő lelkesedéssel ünnepelte a Führert. Az előadás végeztével Hitler az állomásra hajtattott és az uccákon sorfalat álló közönség meleg lelkesedéssel bucsuztatta.

Danzig. (Rador.) A kikötő melletti Zoppotban, szabadtéri előadásban, a természet nyugtató keretben mutatták be Wagner Richard „Tannhauser” című operáját. Az első szabadtéri előadást tízezer ember nézte végig. Az operát Karl Tuteayn, a danzigi opera új karnagya vezényelte és a főszerepeket a harmadik birodalom legnagyobb művészei alakították.

Az ötnapos német-holland háboru holland veszteségei

Amszterdamból jelentik. A holland tengerészeti miniszterium hivatalos lapja közli az ötnapos német-holland háboruban szenvedett veszteségeket. A lap ezeket sorolja fel: egy torpedóromboló, négy ágyúnaszád, egy torpedóhajó, egy aknarakóhajó, egy aknaszedőhajó két órhajó és egy iskolahajó

A Balti-államok új helyzetének rendezése

Moszkva. (Rador.) A Német Távirati Iroda jelentése szerint a Legfelsőbb Szovjet Tanácsot augusztus 1-re hívták össze. Ez lesz a szovjet tanács hetedik ülése. Itt döntenek a három balti állam csatlakozásának kérdéséről.

Riga. A lett kormány a lett miniszterelnökekkel az élen, hosszabb látogatást tett a rigai szovjetkövetségen tartózkodó Lisinszky helvettes orosz népbiztosnál. A lett lapok beszámolnak arról, hogy ez alkalommal megbeszélések folytak a lett kormány jövőbeni hivatásáról.

Tallin. A képviselőházban új bizottságot alakítottak az alkotmány kidolgozására. Az ülésen az eszt miniszterelnök bejelentette, hogy miután munkájukat befejezték benyújtják lemondásukat. A kamara bizalmat szavazott a kormánynak és megbízást adott, hogy az új kormány megalkulásátig tovább vigyék az ügyeket. Az eszt államelnök felmentését kérte, amit a képviselőház el is fogadott és a miniszterelnököt biztáta meg az államelnöki tevékenységgel. (Rador.)

Washington. Amerikai jelentés szerint lett, litván és eszt állampolgároknak közel 999.000 dollárnyi vagyonuk van Amerikában. A fenti értékeket rendszeresen mentették ki az Egyesült-Államokba, hogy elejét vegyék az esetleges elkobzásnak.

Washington. A DNB jelenti: Sumner Welles, a külügyminiszterium államtitkára sajtónyilatkozatban kijelentette, hogy az Egyesült-Államok kormánya továbbra is elismeri a Szovjethez csatolt Balti-államok diplomáciai meghatalmazottait washingtoni meghatalmazott minisztereknek.

Riga. Az eszt miniszterelnök ma bejelentette a parlamentben, hogy az államelnök lemondott méltóságáról, a parlament július 20-iki határozata értelmében. Július 21-től kezdődőleg az új törvények meghozataláig Kirchenstein dr., professzor, miniszterelnök gyakorolja az államelnöki jogokat.

CORSO nyáron is a legnagyobb siágereket hozza! Nyitott tető!

Ma: 3, 5, 7, 15, 9.30

Szenzációs kettős műsor:

I. **Éjféli riadó**

Főszerepben: *Gustav Fröhlich*

II. **Bécs dalol, Bécs táncol**

Hans Moser, Paul Hörbiger

Legujabb UFA hirdadók!

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK NAGYKORUSITÁSI OKLEVELE

Irta: PARRAGI GYÖRGY

*

„A Monroe-elv alapján állunk és azt kíméletlenül érvényesítjük és megvédjük“ — Ezt a mondatot Roosevelt pártjának, a demokrata pártnak közzétett programjából ragadtuk ki. A Monroe-elvet hangoztatja visszatérő beszédeiben Roosevelt, ezt domborítja ki ellenjelöltje: Wendell Willkie is. A Monroe-elv szellemében tárgyal most a Habanában összeült panamerikai kongresszus.

Nemsokára, 1943. dec. 2-án százhuszöt éves lesz a most annyira felkapott, beszédekben, újságcikkekben sokat koptatott elv. Amikor Monroe elnök 1823. dec. 2-án kihirdette a róla elnevezett, de nem annyira általa, mint inkább Adams külügyi államtitkár által kidolgozott alapelvet, voltaképpen kihirdette az Egyesült Államok külpolitikájának éppoly alapörvényét, mint amilyen a belpolitikában az 1776. évi függetlenségi nyilatkozat volt, amely ezzel a fenséges mondattal kezdődik: „Mindenes ember természetétől fogva egyformán szabad és független.“

A függetlenségi nyilatkozat és az 1787-es alkotmány óta az USA belpolitikai fejlődése sok ponton távolodott el attól az eszmei vonaltól, amelyet Washington, Franklin, Jefferson és Hamilton, mindannyian az emberi szabadságjogok és a legnemesebb értelemben vett demokrácia fanatikus rajongói kijelöltek a fiatal köztársaság életvonalaként. Ugyanezt mondhatjuk el a Monroe-elvről is, mely szépen festett címer volt mindig a Fehér Ház portálján, de mögötte sokszor imperialisztikus cselekedetek húzódtak meg, mert Washingtonban mindig alkalmazták az „Amerika az amerikaiaké“ elvnek a nyugati féltekére előnyös értelmezését, azt, hogy más világrészek befolyását távolították Amerikától, de nem mindig vették figyelembe a Monroe-elv negatív előírását, t. i. azt, hogy Amerika se avatkozzék be más kontinensek belügyeibe.

Egy német diplomata (Hassel v. római nagykövet) jellemezte találóan a Monroe-elvet azzal, hogy a fiatal amerikai köztársaság nagykorúsítási oklevele. Valóban erősen a saját lábán kellett már

A Monroe-doktrina három alapelve

Az üzenet három fontos alapelvet állít fel: 1. Az USA csak akkor avatkozzék be európai ügyekbe, ha saját jogai forognának kockán. 2. Teinkettej Európában és Amerikában politikai rendszerének különbségére, a béke és a saját biztonsága szempontjából az USA veszélyesnek tartaná, ha az európai rendszert át akarnák ültetni a nyugati féltekére. 3. Az USA elleni ellenséges érzület megnyilatkozásának tartana minden olyan kísérletet, amellyel el akarják nyomni vagy felügyelet alá akarnak helyezni az olyan amerikai kormányt, amely proklamálta és fenntartotta függetlenségét s ezt az USA is elismerje.

A Monroe-üzenet ejismeri ugyan az európai hatalmak tulajdonát alkotó amerikai gyarmatok birtokviszonyát, de hangsúlyozza, hogy az amerikai kontinens a jövőben nem lehet gyarmatszerző terület az európai országok számára.

A Monroe-elv nemcsak Washington köztársaságának nagykorúsítását jelentette, amellyel minden régi nyelvi, faji, rokoni kötelék, minden külső gyámság alól felszabadította magát, hanem az egész amerikai földrészre szózó érvénnyel kiterjesztette az 1776. évi függetlenségi nyilatkozatot, amely minden amerikai polgár közkinccse és szabadságlevele lett. Ugyanakkor megteremtette az alapját a Pánamerika irányába haladó fejlődésnek is.

Keltekzésének korában azonban még nagyobb volt a jelentősége a Monroe-elv negatív passzusának, amely kimondja, hogy az USA nem avatkozik be Európának és más kontinenseknek belügyébe. Az elnöki üzenetnek ez a része az idők folyamán egyre inkább elfakult, a köztudatból kiesett, a Monroe-doktrínát leegyszerűsítették erre a három szóra: „Amerika az amerikaiaké.“ Nem ismerték el azonban Washingtonban ennek a három szónak mintájára megkonstruálható és az eredeti Monroe-nyilatkozatból is kiolvasható következő elvi kijelentések igazságát: „Európa az európaiaké!“ „Ázsia az ázsiaiaké!“ Az USA külpolitikája ugyan is csakhamar olyan utakra tért, amelyeken az Amerikán kívüli kontinensek ügyébe való beavatkozás elve nem volt fenntartható. Ezzel az USA elválogodott attól a politikai végrendelettől,

amelytől az akkor még alig 50 éves republikánus, hogy Monroe elnök az öntudatos, magabiztos egyszerűség pártosztalan erejével és világosságával ki merete hirdetni: „Amerika az amerikaiaké.“ Látványos külső körülmények készítettek történelmi nyilatkozatának megtételére. I. Sándor cár 1821-ben elrendelte Alaszka egy részének megszállását és Oroszországba való bekebelezését. Ezt az orosz lépést Anglia is sietett a kanadai határok nyugati irányban való kitágítására kihasználni. Még veszélyesebbnek látszott azonban az északamerikai demokrácia számára az Európa felett uralkodó reakciós Szent szövetségnek az a szándéka, hogy a francia forradalom eszméi által szabadságharcokra és függetlenségi mozgalmakra felmozdult dél-amerikai volt spanyol gyarmatok leverésére Spanyolország érdekében intervenciót készít elő Dél-Amerikában.

Az oroszok alaszka terjeszkedése és a Szent szövetség beavatkozási terve indították Monroe elnököt és hűséges munkatársát, John Quincy Adams-t, hogy szavakkal ruházzák fel azt a közérzést, amely az amerikai kontinens lakóit mindenfajta idegen beavatkozási kísérlettel szemben elűjtötte. Hogy mennyire elhatárolódott az amerikai közvéleményben és vezetőkben az idegenkedés minden Európából származó befolyással szemben és hogy mennyire előrelátó, megfontolt és világosfejű férfiak intézték a köztársaság ügyeit, leginkább bizonyítja az, hogy Anglia hába igyekezett rábírnival az USA-t, hogy közös nyilatkozatban foglaljanak állást a dél-amerikai államok ügyeibe való európai beavatkozás ellen. Javaslatait Monroe, aki érzelmileg sem volt angolbarát, hanem mint az USA első követe a francia forradalmi kormánytól szenvedélyesen a francia forradalomért lelkesedett, visszautasította és nagyon is korán felismerte az akkor még spanyol Kubában nagy stratégiai jelentőségét is. Ezért minden külső befolyást kiküszöbölve tette meg a legsajátosabb amerikai üzenetét 1823. december 2-án.

amelytől a nagy demokrácia megteremtői, Washington, Jefferson hagytak az utókorra. Washington mindig hangoztatta, hogy az USA-nak távol kell maradnia az európai házi perpatvaroktól. Egyik főelve volt, hogy idegen nemzetekkel ne kössön szövetségeket Amerika. Jefferson, aki először gondolt a Dél-Amerikával való egységre, megígérte, hogy el kell kövekeznie annak az időnek, amikor megállapodnak egy olyan délkörben, amelynek egyik oldalán nem dörödhet el amerikai, a másikon európai ágyú. Tőle származik az amerikai külpolitikának sokáig érvényben volt jelszava: „No entanglement“ (Semmiféle belebonyolódás.)

A megtorpedózott Monroe-elv

Monroe után következő évtizedekben úgy látszott, csakugyan sikerült a Monroe-elv segítségével Amerikát más kontinenseknek végigviharzó háborus bonyolalmaktól távol tartani és bár a Bolívar Simon által 1825-ben összehívott panamerikai kongresszus záponyra jutott, az amerikai szárazföld államainak független fejlődését biztosítani.

Monroe és korársai azt hitték, hogy az 1823. évi nyilatkozattal örök időkre megállapították az amerikai külpolitikát elmozdításhoz képtelen sarkcsillagját, amelyhez igazodik majd az amerikai állami hajó kormányzása. Kiderült azonban nemsokára, hogy az élet és így egyik kifejezője, a külpolitika sem tűri meg a szép, ideális dogmák általi korlátozást. Monroe idejében Amerika elég nagy volt az amerikaiak számára. De azután hatalmuk megnövekedésével kitágultak számukra a horizontok. Felfedezték, hogy a Csendes-óceánnak nemcsak egy partja van, hogy a Távolkelet felé sokatígérő kereskedelmi utak vezetnek el. Ezeknek az utaknak felszabadítására és biztosítására, a felhasználásuk által kecsesre keréskedői haszon megszerzésére azonban a Monroe-elv kevésbé alkalmas, sőt egye-

nesen kellemetlen. Amerika is rájött arra, amit Anglia már régebben, hogy nem lehet támaszpontokat, nyersanyagforrásokat, jó piacokat, ex-territoriális területeket idealista elszigetelődéssel megszerezni, hanem inkább hadihajókkal és hajóágyúkkal, jól felfegyverzett tengerészekkel.

1853-ban a Monroe-elv fumigálásával megjelentek Commodore Peary amerikai hadihajói a tokioi kikötőben és ágyúkkal ébredésre kényszerítették két évszázados, légmentesen elszigetelt álmából Japánt. Peary útegei nemcsak Tokió falain ütöttek rést, de a Monroe-doktrínán is.

De nemcsak kifelé, a Távol-Keleten helyezték szolgálaton kívül a Monroe-elvet, hanem az amerikai kontinensen is. A newyorki City dollár-imperializmusa megtalálta a módokat és eszközöket arra, hogy a közép- és dél-amerikai államok kormányait akkép állítsák össze, hogy ennek a dollár-imperializmusnak érdekeit szolgálják.

Német-olasz, japán és angol-szász Monroe-elv felé?

A múlt világháborúban a Monroe-elv véglegesen a politikai létárba került. Új elvek és Wilson 14 pontja előtt meg kellett hátrálnia és véglegesen kapitulálnia. Igaz, hogy a békekötések után ekövekezett nagy csömör és az európai idegzsana-tórium megutálása, a wilsoni politika világgraszáló felsülése ismét reaktiválta a Monroe-doktrínát, de a kérdésesült elv csak ideig-óráig bizonyult a modern amerikai világpolitika használható eszközeknek. Ismét kiderült, hogy bemohosodott elvekkel nem lehet modern hatalmi politikát folytatni. A világ még inkább megváltozott. A távolságok eltűntek. Amerika „splendid isolation“-ja nemsokára éppoly ábránd lesz, mint amilyené Angliáé foszlott szét. Japán túlságosan felébresztették Peary hajóágyúit, ugyanannyira, hogy ma legveszedjesebb versenytársa az USA-nak, mely egykori csipkerózsa álmából a saját vezetére is feljárt. Dél-Amerika a Jefferson, Bolívar Monroe-féle panamerikai gondolatától gyakorlatilag éppoly távol van, mint 1825-ben. A Mának tömegeket mozgató keresztméri, a nemzeti szocializmus, fasizmus, bolszevizmus a Monroe-doktrína elméleti tiltakozása ellenére is éppoly átrepülnek az óceánokat és kikötnek a dél-amerikai partokon, mint a Clipperek vagy Non stop bombavevő repülőgépek.

Ugyanakkor Japán azzal fenyeget, hogy ki mondja az ázsiai Monroe-elvet, Hitler és Mussolini pedig nyíltan megmondják Roosevelt békeküldöttjének, Sumner Wellesnek, hogy az új európai rendezést egy európai Monroe-elv alapján akarják végrehajtani, amelyből Anglia és Oroszország, mint nem európai hatalmak kimaradnának.

A Monroe-elv elérkezett tehát 120 éves léteinek legkritikusabb korszakához. Ugyanazzal az eljével, amely valamikor megalapozta az USA világhatalmát, akarják a tengelyhatalmak és Japán visszazorítani az USA-t a Monroe-elv idején el foglalt hatalmi pozíciójába. Bár az USA-politika sok egyről-egyig a Monroe-elv szektárusainak vállják magukat, nem hajlandók magukévá tenni sem az ázsiai, sem az európai Monroe-elvet, mert ez az USA érdekszférájának megszerbízésével járna.

Mivel Angliát egyenesen léteérdekeiben fenyegetné a Japán és a német-olasz Monroe-elv megvalósulása, megismétlődött az a történelmi helyzet, mely Canning külügyminiszterisége alatt állt elő, amikor az USA és Anglia érdekei találkoztak abban, hogy Dél-Amerikától távolítsák az amerikai beavatkozást. Ezért ma már nyíltan beszélnek és írnak Angliában és az USA-ban egy angol-szász Monroe-elv kinyilatkoztatásáról, melynek a mai angol-szász status quo fenntartás volna a feladata.

Anglia mai szorongatott helyzetében ez természetesen elsősorban angol érdek lenne. Ezért éppoly mint Canning korában, angol rászórló történeti kezdeményezés a közös angol-amerikai Monroe-nyilatkozat megtételére. Ennek fejében az Empire kész volna unióra lépni az USA-val.

Az óceánon túl a hivatalos körök nagyon óvatosak ezzel a brit kezdeményezéssel szemben és nem osztják az amerikai sajtó egy részének optimizmusát. Az új Monroe-elvet ugyanis nem elég kinyilatkoztatni, hanem gondoskodni kell annak a fegyverek erejével biztosított érvényesítéséről is. Ez pedig könnyen háborúba sodorhatná az Egyesült Államokat. Odaát azonban egyelőre ez a múlt világháborúból ismert jelszó népszerű: „Keep out of war.“ Maradjunk kívül a háborúban.

FORUM névén is név filmeket látszik. Tel.: 20-10.

Ma kettős műsor!

I. **Ha eljön a holnap...**

II. **Mr. Moto: Gyilkosság a ringben**

Charles Boyer és Irene Dunne

PETER LORRE-val.

UFA híradók a legújabb háborus eseményekkel. — 5, 7.15 ó: 9.15. — 3-tor matiné, első helyrekkal

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 1-31. Burgóhyalmi KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 lei || Egy hónapra 70 leiNapholcz Pál dr., az új nagyváradi
szatmári püspök pályafutása

Rövid vatikáni jelentés tudatta a romániai magyar katolikusokkal, hogy a Szentzsák az egyesített nagyváradi-szatmári római katolikus püspökség élére Napholcz Pál kolozsvári jezsuitársasági atvát nevezte ki püspöknek. A kinevezésről Cassulo pápai nuncius hivatalosan értesítette az új főpásztort, aki már el is utazott Nagyváradra.

Fiedler István püspök lemondása után, mint ismeretes XII. Pius pápa Márton Áron erdélyi püspököt bízta meg a püspökség ügyeinek ideiglenes intézésével. Napholcz Pál dr. kinevezésével Márton Áron püspök ezirányú teendői most véget értek.

Napholcz Pál dr. eddig Kolozsváron a kolozsmonostori plébánia vezetője immár négy esztendeje. Amidőn a kolozsmonostori plébánia vezetésével bízta meg — sorba látta hívelt, hogy valamennyiük család körülményeit megismerhesse. A Hatal tetterős jezsuita páter rövid idő alatt nagyszabású és értékes közművelődési, társadalmi munkát is végzett amellett, hogy a külvárosi plébánia híveit megerősítette a krisztusi tanok szeretetében és követésében. Tervezte a plébánia és templom kibővítését és kolozsvári munkássága alatt különösen a lelkigyakorlatok kitűnő megszervezésével hívta fel magára felelőseinek figyelmét.

Napholcz Pál dr. a szatmármegyei Szakaszközségben született 1901. december 31-én. Közéiskolai tanulmányait a volt szatmári római katolikus gimnáziumban végezte az ötödik osztályig, majd a 16 éves diákként — a midőn belépett a jezsuita rendbe — a rendi eljárást különös figyelemmel és szeretettel nevelték. Mint középiskolás diák már tanúságot tett rendkívül szellemi képességeiről. A közéiskolai tanulmányok elvégzése után Lengyelországba vándorolt a jezsuita rend krakkói bölcséleti főiskolájára. Itt három évig képezte magát a bölcséleti tudományokban, majd ismét visszatért Magyarországra. Kalocsán folytatta tanulmányait — később a szegedi jezsuita kollégium magisterévé nevezték ki.

Theológiai tanulmányait a heidelbergi I. öwenben végezte, ahol négy évig tartózkodott. Itt szentelték papná. I. öweni tanulmányai elvégzése után ismét Lengyelországba küldték és lengyel földről tért vissza Romániába ahol Szatmáron az 1935-ik esztendőig működött. Ezután bízta meg a kolozsmonostori plébánia vezetését, amelyet áldásosan az igaz lelkipásztor mindent átölelő szeretetével és lelkipápaságával teljesített.

Napholcz Pál dr. brüsszeli tanulmányai alatt szoros barátságot kötött Habsburg Ottó főherceggel és ezt a barátságot ma is fenn tartják. Ezenkívül számos nagy tudású, híres és író fogadta szeretetében és méltatta barátságára a nagy tudású jezsuita atvát. Az új főpásztort nyolc nyelvet beszél és a római katolikus papok egyik legkiválóbb híszónoka.

Püspökké való kinevezése előtt néhány nappal azelőtt Szatmáron volt ahol a szatmári zárda apácái, val tartott lelkigyakorlatot. Ekkor kérdezték meg rendtársait, hogy igaz-e hogy az felbőjték a nagyváradi-szatmári püspökség élére?

Napholcz plébános így válaszolt:

— Méltatlan vagyok ilyen magas tisztségre. A szerény, hétközi lelkű pap távozását a kolozsmonostori plébánia éléről különösen a külvárosi templom hívei sajnálják. De egyben büszkék és boldogok is, hogy a Szentzsák figyelmé a kis külvárosi plébánia szószékéről emelte a szeretett lelkipásztort a püspöki székbe.

Külön említésre méltó hogy a jezsuita rend kitérőből már évszázadok óta nem neveztek ki püspököt.

— II. CAROL KIRÁLY KIHALLGATÁSON FOGADTA ION GIGURTU KORMÁNYELNÖKÖT ÉS A KÜLÜGYMINISZTERT. A főudvarnagyi hivatal 54. számú közleménye: Ötlete a király július 24-én munkakihallgatáson fogadta Ion Gigurtu miniszterelnököt Mihai Manolescu külügyminisztert és Nic. Pals ellentengernagy, szárnvsegedet.

— Mihail tábornok, helyettes kormányelnök Constantában, Bucuresti. Mihail Gh. tábornok szárnvseged, helyettes miniszterelnök, tegnap Constantában volt, ahol tanácskozott Traian Stroescu királyi helytartóval. A helyettes miniszterelnök a Tenger-tartományban folyó mezőgazdasági munkálatokról óháltott tájékozódni és a munkálatok menete felett megelégedését fejezte ki.

— Georgescu tábornok szemlenti Bukovinában, Bucuresti. Georgescu Petre tábornok, a Nemzet Pártja gárdiájának főparancsnoka szemlekorútra indult Bukovinában, ahol a Suceava-tartomány székhelyén megbeszélést tart az ottani gárdaparancsnokokkal.

— MANOILESCU KÜLÜGYMINISZTER MEG-BESZÉLÉSE GEORGE BRATIANUVAL. Bucurestiből jelentik: Mihail Manolescu külügyminiszter még hétfőn délután hosszas megbeszélést folytatott George Bratianu tanárral.

— A CSENDŐRSÉG ÚJ FŐPARANCSONKA. A bucuresti-i rádió jelenti, hogy Ion Bengliu hadtestfőbörnököt eddigi magas megbízásától (titelsége a király felmentette, Ion Bengliu tábornok mostanáig a csendőrség főparancsnoka volt s új tisztségben hadtestparancsnoki rangban a területiális csapatok legfőbb felügyeletével bízták meg. A csendőrség új főparancsnoka ideiglenes jelleggel Topor tábornok lett.

— Szeptember hatodikáig szünetel a magyar törvényhozás munkája, Budapestről jelentik: A magyar fővárosból érkező jelentések szerint a parlamenti ülések szeptember hatodikáig szünetelnek.

— Újból megnyitott az anversi tőzsde. Anversből jelentik: Az anversi kereskedelmi és tengerészeti tőzsdét újra megnyitották.

A balti-államok csatlakozása

a Szovjethez — számokban

A Balti-országok csatlakozásával a Tanácsköztársaságok Szövetsége 172,818 négyzetkilométernyi területtel növekszik, lakosságának száma pedig 5.600.000 lélekkel gyarapodott. A Szovjetben — 1939-ben — 170.500.000 ember élt 21 175.300 négyzetkilométernyi területen. A volt lengyel területek csatlakozásával 194.629 négyzetkilométernyi területen 11.500.000 lakos került a Szovjethez. A Finnországtól átengedett területek aránylag csekélyek s a lakosság lélekszáma ekkor csupán teljesen lényegtelenül változott. A német vonatkozású közös határvonal újabb 1100 kilométerrel növekedett.

— Uica tábornok temetése. Bucuresti. Tegnap helyezték örök nyugalomra a Belu temetőben Uica Nicolae tábornok, volt hadügyminisztert. A temetési szertartás után Stefu Gh. tábornok búcsúztatta az elhunytat a hadsereg nevében, majd a kivonult katonaság sorsúzetet adott.

Cukrászdámat
a mai napon megnyitottam,

hol minden e szakmába vágó rendelkezést elvállalok. — Kérem a mélyen tisztelt közönség szíves pártfogását.

DRIFIN ILLES

Bul. Regele Ferdinand 59. szám. Hartmann-ház.

— Megölték Irán svájci katonai attaséját, Bern. A Stefani ügynökség jelenti: Irán katonai attaséja irodahelyiségében orvgyilkosságnak lett áldozata. A tettes egy kapitány volt, aki a gyilkos cselekmény elkövetése után öngyilkos lett. A merénylő egy őrnagyot is megsebesített. A gyilkos, aki az ezredes környezetéhez tartozott, állítólag azért követte el tettét, mert életmódja és viselkedése miatt a katonai attasé vissza akarta küldeni Iránba.

Erthető

— A férjem doktor ur, állandóan nyitott szájjal alszik.

— Ne nyugtalankodjék omiatt asszonyom, azért teszi, mert nappal bizonyára nem nyithatja ki a száját . . .

A román-orsz határátkelesi pontokon kell
jelentkezniök azoknak, akik az oroszok által
megszállt területekre költöznek

Bucuresti. Elmentében azzal a tegnap kiadott rendelettel, amely szerint az oroszok által megszállott Beszarabiába és Északbukovinába visszatérni szándékozők a bucuresti-i rendőrfekturán kell jelentkezzenek, a kormány újabb módosító intézkedéseket hozott Eszerint mindazok, akik ezeken az oroszok által megszállott területeken születtek, vagy ott lakással rendelkeztek, megfelelő okmányokkal egyenesen a román-orsz határátkelesi pontokon (Gafati, Reni, stb.) jelentkezzenek, ahol rövid formátás után lehetségessé teszik számukra a megszállott területre történő átkelést.

— A beszarábiai és északbukovinai prefektusok jelentkezése a belügyminisztériumban, Bucurestiből jelentik: A belügyminisztérium felhívta a beszarábiai és északbukovinai vármegyék prefektusait és polgármestereit, hogy július 29-ikén reggel 9 órakor jelenjenek a minisztériumba és számoljanak be a Szovjeteknek átengedett területekről elszállított állami javokról. A prefektusokat és polgármestereket felhívják arra is, hogy a fenti időpontig adják át az állami tulajdont képező autókat nyugta ellenében.

— Július 30. az adóamnesztia utolsó határ-ideje. Bucuresti. A pénzügyminisztérium figyelmezteti a kereskedőket és inarosokat, hogy július 30-án van az utolsó határidő az adóamnesztiaval kapcsolatban, a különböző kereskedelmi ipari, elemi és kiegészítő adóhátralékok lefizetésére.

— A kínaiak visszalagáltak Csenkau városát Csunking, (Rador.) A kínai haderők visszatartották a Lingpo melletti Csenkau városát.

— AZ IRÁNI KORMÁNY SZIGORU INTÉZKEDÉSEKÉT TETT A PETRÓLEUMTÁRSASÁG ELLEN. Teherán, Teheráni jelentés szerint az iráni kormány az angol-iráni petróleumtársaság ellen szigorú intézkedéseket tett. Az iráni pénzügyminiszter és az angol társaság között ugyanis nézeteltérések merültek fel, mivel a társaságnál súlyos szabálytalanságok latáltak.

— Csak külön engedéllyel lehet ásványi termékeket kiszállítani az országból. Bucuresti. A vámvezérigazgatóság valamennyi vámálló-máshoz rendeletet küldött, amely szerint ásványi termékeket a jövőben csak a nemzetgazdasági minisztérium közlaji- és bányügyi-osztályának előzetes engedélye alapján lehet kivinni az országból.

— Elbocsátások a munkügyi és közlekedésügyi minisztériumban, Bucuresti. A munkügyi és közlekedésügyi minisztérium hivatalosan közöli, hogy a mai nappal elbocsájtották az első csoportját ama zsidó vallású alkalmazottaknak és tisztviselőknak, akik e minisztérium osztályai-ban ideiglenes jelleggel állottak alkalmazásban.

— Német állami biztost neveztek ki a holland munkásszervezetek élére. Berlinből jelentik: Hollandiában a volt szocialista és kommunista munkásszervezetek élére állami biztost neveztek ki. A Német Távirati Iroda Amsterdamból keltezte leszögezi, hogy a holland fegyverletétel óta a német katonai és polgári megszálló hatóságok azon fáradoznak, hogy békés utakra tereljék Hollandia és a Német Birodalom viszonyát.

— Dr. Lázár Augustin ügyvéd irodáját Str. Consistoriului 23. alá helyezte át.

— Új egyenruhát kapnak az orosz tábornokok, Moszkvából jelentik: A „Krasnaja Svesda” című katonai közlöny jelenti, hogy az orosz tábornokok új egyenruhát kapnak. Külön parádé-egyenruhát terveznek számukra, amely az eddigi szokással ellentétben khaki színű helyett acélszürke lesz.

— Japán külpolitikája, Tokió (Rador.) Konoye herceg japán miniszterelnök nyilatkozott a sülto munkatársai előtt. Japán bel- és külpolitikai irányelveit a miniszterelnök a következő három pontban foglalta össze: 1. Az új politikai párt megszervezése. 2. A nemzetvédelem megerősítése, 3. Németországgal, Olaszországgal, Angliával, az Egyesült Államokkal, valamint a Szovjetunióval való kapcsolatok újirrendezése.

— Tűz egy bucuresti-i olajgyárban. Bucuresti. Hétfőn reggel tűz ütött ki a bucuresti-i „Omega” olajgyárban. A tűz este fél kilencig égett és jelentős károkat okozott. A tűoltóság-nak négy óra megfeszített munka után sikerült a tüzet lokalizálni. Az anyagi kár mintegy száz ezer leire rug.

— Visszatelepítik a beszarábiai és északbukovinai németeket, Zürich. A Neue Züricher Zeitung jelenti: Berlinből érkezett jelentés szerint tegnap német bizottság utazott Moszkvába azzal a céllal, hogy a Beszarabiában és Északbukovinában lakó németeket a német birodalomba visszatelepítésre vonatkozólag a német külügyminisztérium és a moszkvai kormány között már elvi megállapodás jött létre. A német bizottság jelenlegi útja a visszatelepítés kérdésének gyakorlati elrendezésével áll kapcsolatban.

Rendelet a köztisztviselőknek a Nemzet Pártjába való belépéséről

Bucuresti. A Nemzet Pártjának legfőbb vezetője a következő 8-as számú rendeletet bocsátotta ki:

— Vezérkari főnökünk előterjesztésére és figyelembevételére a Nemzet Pártjának megalakításáról és az abba leendő beiratkozásáról szóló dekrétumunkat, a következőket rendeljük el:

1. Az augusztus elsejéig szóló beiratkozási kötelezettség nem vonatkozik az összpontosított, vagy mozgósított köztisztviselőkre.

2. Mindazon köztisztviselők, akiket összpontosítottak, vagy mozgósítottak, leszerelésüket követő 30 napon belül jogosultak a Nemzet Pártjába beiratkozni. Azok a következők, amelyek a beiratkozást nem teljesítő köztisztviselőket érintik, a koncentrált és mozgósított köztisztviselőkre csak leszerelésüket követő 30 napon túl érvényesek.

3. Mindazon köztisztviselők, akik Beszarábiából, vagy Észak-Bukovinából menekültek, augusztus 15-ig iratkozhatnak be a Nemzet Pártjába, ott ahol menekülésük után letelepedtek. A nem koncentrált s nem mozgósított köztisztviselőkre a jelen rendeletben foglalt kivételes intézkedés nem vonatkozik, azoknak augusztus 1-ig kell beiratkozási kötelezettségüknek eleget tenni. Egészséget!

Bucuresti 1940. július 24.

CAROL

Ion Gigurtu,

a Nemzet Pártjának
vezérkari főnöke.

Bucuresti. A Nemzet Pártjának vezértitkársága közli a következőket:

— A legmagasabb rendelet értelmében köztisztviselők és köztisztviselőnők tartoznak a Nemzet Pártjában beiratkozni. A párt vezértitkársága közli, hogy csak a 21-ik életévüket beöltött köztisztviselőkre és köztisztviselőnőkre vonatkozik a rendelkezés.

— Új spanyol nagykövet Berlinben. Madrid. A spanyol hivatalos lap közli azt a dekrétumot, amellyel Eugenio Espinoza de Lesmonter de Bergezonat Spanyolország berlini nagykövetévé nevezték ki. Az új berlini nagykövet igen erőteljes szerepet játszott a polgárháborúban és ő volt a felszabadított Madrid első katonai kormányzója.

— Megnyitották kapuikat a francia bankok és hitelintézetek. Páris. (Rador.) A bankok és hitelintézetek ma megnyitották kapuikat. Holnap minden valószínűség szerint megnyitják a párisi tőzsde is. Kezdetben csak egyes állampapírok forgalmát engedélyezik, ezeket is csak készpénz lebonyolítás formájában.

— Kisiparosok küldöttsége a munkaügyi miniszter előtt. Bucuresti. A kisiparosok országos egyesületének küldöttsége Alex. Samoil szenátor, egyesületi elnök vezetésével megjelent Stan Ghiteacu munkaügyi miniszter előtt. A küldöttség szónoka memorandumot nyújtott át a miniszternek, amelyben kéri a romániai kisiparosság újbóli megszervezését és a román kisiparosok kiegészítő hitelekkel leendő ellátását.

— Mussolini elismerése az olasz vasutak iránt. Róma. (Rador.) A Duce elismerését fejezte ki a közlekedésügyi miniszternek az olasz vasutak mintaszerű működéséért azokban a súlyos és veszélyes időkben, amelyek a háború megindításakor és azóta fennállottak. Ugyancsak elismerését fejezte ki a Duce az olasz tanároknak és diákoknak is, akik a polgárok különleges technikai kiképzését, az üzemek ellenőrzését és őrzését látták el.

— Új elnök a temesvári Kereskedelmi és Iparkamara élén. Temesvárról jelentik: A temesvári Kereskedelmi és Iparkamara tegnap tartotta vezetőségi ülését, amelyen az interimár-bizottsági tagok valamennyien megjelentek. Jelen volt Giurcaneanu elnök, Besa Cornel mérnök, alelnök, Martzy Mihály, Roxin-Bibescu, valamint Arzenovics Zoltán titkár. A napirend letárgyalása után Giurcaneanu elnök emelkedett szóra és bejelentette, hogy nagyvárnyu elfoglaltsága mellett képtelen kellő időt szentelni a kamara ügyeinek és ezért kénytelen az elnöki tisztségről lemondani. Az ülés ezt tudomásul vette és a Kereskedelmi és Iparkamara elnökévé az eddigi alelnököt, Besa Cornel mérnököt választották meg, míg Giurcaneanu bankigazgató, volt elnök a kamara alelnöke lett.

— A nyersgyapju új ára. A nemzetgazdasági miniszter a nyersgyapju átvételi árát a következőképpen állapította meg: Tígea-gyapju (Cadiater) 81 lei, tígae-gyapju 96 lei, spanyol-gyapju 101 lei, merinos-gyapju 161 lei. Az árak ab feladó állomás értendők.

— MÓDOSÍTOTTÁK EGYES ÜZLETEK ZÁRÓÁRÁT. A Monitorul Oficial július 22-iki száma miniszteri rendelkezést közöl, amely szerint egyes üzletek záróárát október elsejéig a következőképpen módosították: a) A mézsárszék reggel 5 órakor nyitnak és déli 12 órakor zárnak, délután pedig 17 órakor nyitnak és este 20 órakor zárnak. Szombaton és ünnepek előtt a mézsárszék este záróára 21 óra. b) A pékségeket (ami a kicsinyben eladást illeti), reggel 5 órakor nyitnak, délután 14 órakor záriák, délután 17 órakor nyitják és este 21 órakor záriák. c) A borbély- és fodrászműhelyek reggel 7 órakor nyitnak és déli 13 órakor zárnak, délután 15 órakor nyitnak és este 20 órakor zárnak. Szombaton és ünnepek előtti napokon este 22 órakor zárnak. d) A zaldésüzletek reggel 5 órakor nyitnak és déli 12 órakor zárnak, délután 16 órakor nyitnak és este 20 órakor zárnak.

— Állatellátások ellenőrzése. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletileg ellenőrző szervezeteiket létesített, amelyneknek az a hivatása, hogy megállapítsa, vajjon a felhajtott élőállatok az állattenyésztő mezőgazda, vagy pedig valamelyik közvetítő útján kerülnek eladásra. A mezőgazda tulajdonát képező és az általa eladott élőállat után nem fizetendő a 2 százalékos nemzetvédelmi illeték, a közvetítő útján eladott állat ára után azonban igen.

— Tilos a vegyesházasság. Bucurestiből jelentik: A kultuszminiszter rendeletileg megtiltotta keresztények és zsidók összeházasodását. A házassáloknak az anyakönyvi hivatalban származási bizonyítványt kell felmutatni.

— Kínai parti-ágyúk elsüllyesztettek egy német hajót. Sanghai. A Reuter iroda távolkeleti tudósítója jelentik, hogy a kínai partvédő tüzérség elsüllyesztette az 1000 tonnás Karstens nevű német hajót. A távirati iroda leszögezi, hogy hasonló nevű hajó bejegyzése nem található a Lloyd hajózási könyvben.

— MEZŐGAZDÁK FIGYELMÉBE! A városi közigazgatás mellett működő légtalmi (MONT) iroda közli: A nemzetvédelmi minisztérium értesíti az érdekelteket, hogy a mezőgazdasági munkálatok elvégzéséhez katonai csapatoknak magángazdaságokhoz való kikérését engedélyezte. Az érdekeltek kérésükkel forduljanak a legközelebbi katonai egység parancsnokához.

A nap humora

Jósnő: — Vigyázzon asszonyom, a maga urát egy szöke nő követi lépésről-lépésre.

Kovácsné: — Nem irigylem szegény nőt. Az uram levélhordó...

— Hé, megálljon csak, ez a pénz hamis, adjon másikat.

— Eszem ágában sincs, és a bor, amit adott, talán nem volt az?

— Új csúcsteljesítmény az ejtőernyős zuhanásban. Moszkva. Lapjelentések szerint Karsonov őrnagy ejtőernyővel 12.444 méter magasságból ugrott ki a repülőgépből. E nagy magasságban a hőmérséklet —38 fok Celsius volt. A teljes zuhanás alatt az őrnagynak 70 fok hőmérsékleti különbséget kellett kiállnia. Az újságok hozzáteszik, hogy Karsonov új csúcsteljesítményt állított fel az ejtőernyős zuhanásban.

— Megtiltották a mustármag kivitelét. A nemzetgazdasági minisztérium rendelete értelmében, amely a Monitorul Oficial július 20-iki számában jelent meg, megtiltották a mustármag kivitelét. Az előző rendelkezések figyelembevételével tehát jelenleg az összes olajosmagvak kivitele tilos.

— Kötelese a bérlő bélyegilletéket fizetni a városi illeték után? Özv. Bürger Albertné Marosvásárhelyen az elmúlt év márciusában bérbeadta főteri lakásának egyik helyiségét Soós Györgynek. A bérszerződés szerint az évi bér mellett a városi illeték megfizetése is a bérlőre hárult. A megegyezésben feltüntették ezt az összeget. Egy pénzügyi ellenőrzés során kiderült, hogy a bérszerződés hiányosan van bélyegezve, mert csak az évi bérszerződés után rótták le a bélyegét, de a városi illeték után nem. Ezért jegyzőkönyvet vettek fel a bérbeadó özv. Bürger Albertné ellen s a törvény rendelkezése értelmében a bélyegilleték háromszoros összegére, valamint a meghatározott 2000 leies pénzbüntetésre bírságotlák. A megbírságotl háztulajdonosnő felebbezést nyújtott be a jegyzőkönyv ellen. A felebbezést a napokban tárgyalta a marosvásárhelyi törvényszék. Özv. Bürger Albertné jogi képviselője kifejtette a bíróság előtt, hogy a szóbanforgó szerződést helyesen bélyegezték fel és ennek bizonyítására kérte az illeték közjegyző kihallgatását, aki a szerződéskötésnél jelen volt. Továbbá azzal érvelt, hogy a városi illetéknél nem lehet bélyegilletéket követelni. A légtügyi minisztérium repülőbélyeg-ellenőrző osztályának képviselője a repülőbélyeg-törvénynek arra a rendelkezésére hivatkozott, amely szerint a jegyzőkönyvet csak tényleges bizonyítékokkal és az első határidő lejártá előtt három nappal lehet megtámadni. Továbbá kifejtette, hogy a városi illetékek után azért kell illetéket leróni, mert ezért a város bizonyos szolgáltatásokat teljesít. Végül az idevonatkozó törvény 12-ik szakasza alapján kérte a felebbezést elutasítását. A törvényszék ítélete viszatartotta az özv. Bürger Albertné felebbezését. Az ügyben a tábla hoz majd végleges és minden valószínűség szerint elvi jelentőségű döntést.

Bélyegmentes igazolványokat kapnak a termelők a 2 százalékos illeték alól való mentesítés érdekében

Az Aradi Közlöny legutóbb már ismertette a pénzügyminisztérium azon rendelkezését, amelynek értelmében a termelők saját termésű gabonájuk eladására alkalmával mentesülnek a 2 százalékos illeték lerovása alól. Egy újabb rendelkezés értelmében a termelők az adóhivataloktól kapnak bélyegmentes bizonyítványt arra vonatkozóan, hogy valóban saját termésű gabonájukat értékesítik és hogy főfoglalkozásuk a mezőgazdaság. Az igazolványt az adóhivatalok szóbeli kérésre kötelesek kiadni. Az így kapott igazolványokat be kell mutatni a gabonavásártérek titkárságánál, majd pedig át kell adni azokat a vevőknek, akik ezeket az igazolványokat kötelesek megőrizni, hogy szükség esetén az ellenőrző szerveknek bemutathassák. A gabonavásártérek titkárságai a bizonyítványokra ráírják, hogy azokat egy ízben eladásra már felhasználták.

— Megkezdődik a tanítás a narvicki iskolákban. Osló. Hivatalosan jelentik Norvégiából, hogy a narvicki iskolák rövidesen megnyitják a kapuikat. A narvicki liceumban augusztus első napjaiban kezdődik a tanítás, míg a többi iskolákban az előadások augusztus végén veszik kezdetüket.

— Katasztróáiás méreteket ölt az amerikai hűhullám. Newyork. (Rador.) Az elviselhetetlen és szokatlanul nagy hőség következtében eddig 170 ember halt meg hóguta következtében és az óriási meleg elől a szabad vizekbe menekülők közül 170-en fulladtak be a különböző folyókba és tavakba. Nebraskában a szárazság az egész termést elpusztította. Illinois államban a buza és a tengeri teljesen elszáradt és az ottani mezőgazdaság valóságos katasztrófia előtt áll.

— Elsüllyedt a Camina nevű angol hajó. London. A Reuter iroda közli a tengernagyi hivatal alábbi jelentését: A tengernagyi hivatal titkársága sajnálattal hozza nyilvánosságra a „Camina” nevű hajónak egy elenséges akná által történt elsüllyedését. A hajó kapitánva és tíz tengerész elpusztult.

— Lengyel menekültek figyelmében! A bucuresti-i német nagykövetség közli, hogy július 20-ig több ezer kérvényt nyújtottak be, amelyek elintézése sok időt vesz igénybe. Azok a lengyel menekültek, akik még semmi választ nem kaptak, tartózkodjanak sürgető levelek írásától, mert az ilyesmi csak késleltetné kérvényeik elintézését.

— Szigorú hatósági kezdeményezés Jugoszláviában a szabadkőművesek ellen. Belgrád. (Rador.) A belgrádi rendőrség a jugoszláv főváros szabadkőműves páholyaiban házkutatást tartott. Ugyancsak házkutatást tartottak több olyan személyiség lakásában is, akikről feltehető, hogy a szabadkőműves vezetőkkel összeköttetésben állottak. Nagyarányú vizsgálat van ezzel kapcsolatban folyamatban, amelynek fejleményei csak később kerülnek nyilvánosságra.

— Állásszerző iroda a beszarábiai és északbukovinai menekültek részére. Bucuresti. A Vörös Kereszt vezetősége Bucurestiben, a Strada Biserica Amsei 9. alatt külön állás- és foglalkozásszerző irodát szervezett meg a beszarábiai és északbukovinai menekültek részére.

— Bejeződött az AAC házi teniszversenye. A szerdai napon az AAC házi teniszversenyéték keretén belül az utolsó mérkőzést bonyolították le szépszámu közönség előtt. A mérkőzés résztvevői Bogdán Szidi, Berthe László—Neumanné, Németh István párok voltak. Szép küzdelem után 6:4, 6:4 arányban a Bogdán—Berthe pár hagyhatta el győztesen a pályát.

— Koszorúmegváltások Frnt Lajos szuperintendens ravatalára. Frnt Lajos szuperintendens ravatalára szánt koszorúmegváltásra az Evangélikus Négy. lethez később meghatározandó alapra befolvott összegek: Nagy Imre és neje 300 Rónai Simonné 100, Marincsek Irén 100, Ev. Négyvet Temesvár 500, Pest Sándorné 100, Kubelkáné Vas Anna 100, Hozspodár Miklósné 300, Wolf Gusztáv és neje 200, Medveczky Györgyné 100, Herczegné Molnár Erzsébet 100, Hegedűné Molnár Terezi 100, özv. Molnár Istvánné 50, Herzogné Molnár Klári 100, Bartolf Andrásné 200, Schaefer Béla és családja 100, Barthl Jánosné 100, Gyebrovsky-család 100, Schaefer Gézáné 100, özv. Kiss Mátyásné 100, Hranicki-család 200, dr. Bogdán Virgil és neje 500, özv. Gézáné 150, Gréb Lenke 50, Ghyzti Lászlóné 100, Bakó Lászlóné 100, Buzogány Márton és családja 300, özv. Scholtz Róbertné 150, Páll Jenő és neje 200 lei.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszertár, Str. Eminescu,
KÁRPÁTI gyógyszertár, Bul. Reg. Ferdinand,
ROZSNYAI gyógyszertár, Piața Avram Iancu

Az aradmegyei árvizkárosult gazdák adókedvezményben részesülnek

Leirat érkezett a királyi széktartóságtól az aradi kivetési pénzügyigazgatósághoz

Az aradi prefektúra a közelmúltban előterjesztést juttatott el a temesi királyi széktartósághoz, amelyvel közölte, hogy Aradmegye megművelhető területének egy részét a tavasz és a nyár folyamán elöntötte az ár és ezeken a területeken az összel vetett magvak elpusztultak, másrészt pedig a még be nem vetett részekben lehetetlené vált a tavaszi vetési munkálatok elvégzése. Mindezekre való tekintettel a prefektúra intézkedést kért annak érdekében, hogy az árvizsújtottá gazdálkodók mezőgazdasági adóját engedjék el.

Ennek az előterjesztésnek alapján most leirat érkezett a királyi széktartóságtól az

aradi kivetési pénzügyigazgatósághoz. A leirat utasítja a pénzügyigazgatóságok szerveit, hogy a közigazgatási hatóságok megbízottáival együttesen állapítsák meg, hogy mely területek kerültek ár alá és nem hozták ebben az évben jövedelmet tulajdonosaiknak. Ennek megállapítása után pedig a pénzügyigazgatóság a széktartóság utasításának megfelelően és az egyenesadótörvény nyolcadik szakasza értelmében intézkedik, hogy az árvizkárosult gazdálkodók mezőgazdasági adóját töröljék abban az arányban, amilyen arányban a tulajdonukat képező területen egészen vagy csak egy részén pusztította el a termést az árviz.

Budapesten,

a csodás hatású rádiumos gyógyfürdők városában vizszakajja egészségét életkedvét.

Budapest

9 thermálfürdőjével (23°-74° C), 60 hőforrásával, 200 glaubersós gyógyforrásával, napi 55 millió liter vízhozamával a legnagyobb fürdőváros.

Budapest

világvárosi környezetben kevés pénzért sokat nyújt. Tökéletes békehangulat. — Vasuti- és vizumkedvezmény. — Háromheti teljes ellátás a gyógyfürdők használatával a legelőkelőbb gyógyszállókban 390 és 560 pengős árban

FELVILÁGOSÍTÁS:

A Budapesti Központi Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottságnál. Budapest. V. Vigadó-tér 3 sz

SPORT KÖZLÖNY

Német mintára:

Romániában is bevezetik a „tisztá” amatőr labdarugást

Bucuresti. Az ország új politikai fordulatával kapcsolatban a sportban is alapvető változások várhatók. A labdarugó szövetség elnökségét Frankfurtban az amatőr német labdarugás nagysága arra az elhatározásra bírta, hogy a román labdarugást is új alapokra fektesse, német minta szerint. Az új „alkotmány” tervezete már kész van. Lényege az, hogy megszüntetik a pro-

fesszionizmust és tiszta amatőr alapokra helyezik az ország labdarugósportját.

Az elvi határozat részleteit a szakbizottságok most tárgyalják és körülbelül azonosak lesznek azokkal az intézkedésekkel, melyeket az MLSZ négyes bizottsága két héttel ezelőtt ki-mondott

Ma történik a határozat a Kis Középeurópai Kupa döntője ügyében

Bucuresti. Iuga Liviu, az FRFA főtitkára tegnap telefonon beszélt Budapesttel a kis Középeurópa Kupa két döntő mérkőzése ügyében, amelyeket Bucurestiben, vagy Temesváron és Budapesten tartanak meg. Miután Gidófalvy dr. az MLSZ kormánybiztosa nem volt jelen, csak Vágyval beszélhetett és abban állapodtak

meg, hogy ma este újból telefon-összeköttetésbe lépnek egymással és véglegesen leszögezik a két döntő mérkőzés helyét és időpontját.

A bucaresti-i sportkörök foglalkozva a kis Középeurópa Kupa döntőjével megállapítják azt, hogy ezt valószínűleg esti mérkőzés keretében játsszák le Bucurestiben

A szövetség elkészíti a nemzeti bajnokság sorsolását

Bucuresti. A nemzeti bajnokság őszi fordulójának sorsolására minden előkészület megtesz a szövetség. A sorsolást még ennek a hétnek végén elkészítik. A tervezet szerint a szövetség két sorsolást készít elő. Az egyiket 12, a másikat 14 csapat részvételével.

Auer továbbra is az FC Rapid edzője és játékos marad

Bucuresti. Olyan hírek terjedtek el sportkörökben, hogy Auer Ricsi szerződésének lejártát után eltávozik az FC Rapidtól. Most azonban sikerült a megegyezés Auer és egyesülete között, amelynek következtében az aradi származású futballista, mint tréner és játékos az FC Rapidnál marad.

O A NAC csapata nem vesz részt a B) ligában. Nagyvárad. A NAC vezetősége elhatározta, hogy nem nevezi be csapatát a B) liga küzdelmeire. A NAC vezetősége csak abban az esetben hajlandó csapatát benevezni, ha olyan B) liga körzetbe osztják be, ahol 150 kilométernél nagyobb távolságra nem kell utaznia.

TEKESPORT

Vándordíjat ír ki a Fortuna a B) csapatok részére

Mint már írtunk róla, a Fortuna elnöksége, hatálya a Prieteni vándorkupa nemes célkitűzéséből elhatározta a bajnoki szünetek kijöttése és a B. csapatok foglalkoztatása céljából egy vándordíj kiadását.

A szép elgondolás most tettebe valósult és a Fortuna a közeljövőben lebonyolítja a pompás ván-

dordíj versenyt kettős versenypályáján, a Forró-vendéglőben. A vándordíj mérkőzésekben az egyesületek B. csapatai vesznek részt és a verseny feltételeit a közeli napokban eljuttatják az egyesületekhez.

A TRANSILVANIA EGYÉNI ÉS HATOS CSAPATVERSENYE szombaton este és vasárnap kerül lebonyolításra a München-vendéglő versenypályáján. Az egyéni verseny legjobbjait hat, a három legtöbb főt elérő csapatot pedig három értékes tiszteletdíj jutalmazza.

A FORTUNA ÉS PRIETENI EMLÉKZASZLO MÉRKŐZÉSEKET JÁTSZIK vasárnap a Forró-vendéglő kettős versenypályáján, míg a visszavágó mérkőzés a jövő vasárnap kerül lebonyolításra a Prieteni-pályán. A vasárnapi mérkőzések 5 és 6 órakor kezdődnek.

AZ AAC EGYÉNI VERSENYE, mely szombaton este és vasárnap az AAC kettős versenypályáján kerül lebonyolításra, nagy érdeklődésre tarthat számot annál is inkább, mert nem kevesebb, mint tíz pompás tiszteletdíj jutalmazza a legjobb eredményt elérő versenyzőket.

A METALURGIST VENDÉGÜL LÁTJA AZ INFRATIREÁT vasárnap délelőtt 11 órakor a Farkasveremben levő pályáján, barátságos mérkőzés keretében.

A PRIETENI EGYÉNI TOMBOLA TEKEVERSENYE szombaton este és vasárnap egész napon nagy versengésnek lesz színhelye. a nagy-szerű tiszteletdíjak tömege még a gyakorlatlanabb játékosnak is nagy nyereségi lehetőséget nyújt, mert a hat találót jelentő tombolán kívül, az öt és négy találót elérők is értékes és szép tárgyak tömegét nyerhetik.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, JULIUS 25

Bucuresti, Radio-România, 13: Időjelzés, kulturális hírek, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok, művészeti, sport és különféle közlemények. 13.15: Petrică Motiu zenekara román zenét ad elő. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Közlemények.

Radio-România, 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-România, 20: Időjelzés. Gh. D. Murgu előadása Bachról. 20.15: Bach-lemezek. 20.40: Hírek. 21: Bach-zene lemezek. 22: Hírek, sport-közlemények. 22.20: Hírek külföldre németül, olaszul, franciául és angolul. 22.40: Bach-lemezek.

Budapest, 13.10: Zongorahangverseny. 13.40: Hírek. 13.55: Vokálhangverseny. 14.30: Zenekari hangverseny. 15.30: Hírek. 17.15: Ruszinyelvi előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Vidék cigányzenekar. 19: Csevegés. 19.25: Rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 21.10: Budapesti Hangverseny Zenekar. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Paris cigányzenekara. 24: Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 0.25: Tánclemezek. 1.05: Hírek.

Belgrád, 14: Népdalok. 14.30: Hírek. 14.50: Lemezek. 15.40: Hírek. 18.45: Iskola rádió. 19.30: Rádiózenekar hangversenye. 20.20: A Nemzet Órája. 20.40: Havái négyes. 21: Vidámság. 22: Népdalok. 22.40: Hírek. 23: Csellóhangverseny. 32.40: Hírek.

PÉNTEK, JULIUS 26.

Bucuresti, Radio-România, 13: Időjelzés, kulturális hírek, vizállásjelentés, háztartási és orvosi tanácsok, művészeti, sport és különféle közlemények. 13.15: Rádiózenekar román zenét ad elő. 14: Hírek. 14.20: A zene folytatása. 15: Különféle közlemények.

Radio-România, 19.50: Hírek magyarul.

Bucuresti, Radio-România, 20: Időjelzés. Nicolae Iorga tanár előadása. 20.15: Grétry, Debussy- és Fauré-lemezek. 20.40: Hírek. 21: Donizetti: Lamormoori Lucia. Háromfelvonásos opera lemezek. 22.05: Hírek külföldre németül, olaszul, franciául és angolul.

Budapest, 13.10: A rádió szalonzenekara. 13.40: Hírek. 14.30: Rendőrszenekar. 15.30: Hírek. 17.15: Csevegés. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18.15: Zongorahangverseny. 18.45: Csevegés, lemezek. 19.15: Káronzenekar. 20.15: Hírek. 20.25: Korina cigányzenekar magyar nótákat muzsikál. 21.10: Hírek Magyarországon. Csevegés, lemezekkel. 22.40: Hírek, időjárásjelentés. 23.10: Tánclemezek. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Farkas cigányzenekar. 1.05: Hírek.

Belgrád, 13: Népdalok. 13.45: A rádiózenekar hangversenye. 14.30: Hírek. 14.50: Orosz románcok. 15.40: Hírek. 18.45: Népdalok. 19: Előadás.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Fogyasztási és beszerzési szövetkezetek létesítéséről tárgyalt a munkakamarai elnökök értekezlete

Az aradi munkakamara előterjesztései a társadalombiztosításról szóló törvény módosítása érdekében

A közelmúlt napokban értekezletet tartottak Bucurestiben az ország összes munkakamarai elnökei. Ezen az értekezleten az aradi munkakamara képviselőjében Vostinar Gheorghe elnök jelent meg. A munkakamara miniszteriumot az értekezleten Rascanu államtitkár képviselte.

A napirend első pontjaként a céhek helyzetét tárgyalták meg és megállapították, hogy a céhek működését bizonyos mértékben hátráltatja az anyagi hiánya. Mint ismeretes, a közelmúltban rendeltörvény jelent meg, amelynek értelmében 0,25 százalékos illetéket léptettek életbe a céhek javára. Az értekezlet annak a reményének adott kifejezést, hogy ez az új illeték meg erősíti a céhek anyagi helyzetét és lehetővé teszi az eredményesebb működést.

Letárgyalták ezután Stan Ghitescu munkakamara elnöke azon tervét, amely szerint a munkakamarák bevonásával a munkások, tisztviselők és kisiparosok részére az egész országban fogyasztási, míg csupán a kisiparosok részére angyalbeszerzési szövetkezeteket létesítsenek. A megbeszélések eredményeképpen emlékiratot készítettek arra vonatkozóan, hogy miképpen oldják meg a szükséges anyagi alapok előteremtésének kérdését. Vostinar Gheorghe azt javasolta, hogy addig is, amíg a részlegyek lejegyzésére sor kerülne, ideiglenes kölcsönként használják fel a szövetkezetek létesítésének céljára azt az alapot, amelyet jelenleg a kisiparosok számszámokkal való ellátására fordítanak.

Az aradi munkakamara elnöke több javaslatot terjesztett elő a társadalombiztosító pénztárról szóló törvény módosítása érdekében. Így elsősorban azt kérte, hogy adják meg a társadalombiztosító pénztár részére az önkormányzatot. Ezután azt panasolta, hogy olyan esetekben, amikor a beteg társadalombiztosító tagot kórházba utalják, gyakran előfordul, hogy a kórház nem bocsát rendelkezésére orvosságot ha-

nem azt követeli, hogy az orvosságot a beteg fizesse meg, annak ellenére, hogy a törvény értelmében a kórház az így beutalt betegeket orvossággal is köteles ellátni. Ennek a sérelmes helyzetnek megszüntetése végett a törvény oly értelemben való módosítását javasolta, hogy azon esetekben, amikor a beteg megbizonyítható módon arra kényszerült, hogy az orvosságot a saját pénzéből fedezze, ezeket a költségeket a társadalombiztosító térítse meg számára. Előterjesztette a munkakamarai elnök a kisiparosok egyik sérelmét. A törvény értelmében ugyanis olyan üzemi balesetek esetében, amikor a sérülések 3 napon túl gyógyulnak, a munkaadók 8 napon belül kötelesek jelentést tenni a halesetről a társadalombiztosító pénztárnak, egyben pedig köteles a társadalombiztosító által megkövetelt irlapokat kitölteni. Abban az esetben, ha ezt nem teszi meg, 2000 lejtől 5000 lejig terjedő bírsággal sújtják. Mivel főképpen a vidéki kisiparosok nem ismerik a törvénynek ezt a rendelkezését, másrészt pedig az irlapok kiállítása is nehézségekbe ütközik, a törvény oly értelemben való módosítását kéri az aradi munkakamara, hogy a bejelentés megtételének és az irlap kiállításának kötelessége ne a munka adóra, hanem az orvosra háruljon, annál is inkább, mert hiszen az orvos állapíthatja meg, hogy 3 napon túl gyógyuló sérülésről van szó. Végül az aradi munkakamara azt kéri, hogy a társadalombiztosító pénztár már a betegség első napjától fizesse a táppénzt, ne pedig csak a negyedik naptól.

A munkakamarai elnököket az értekezlet után kihallgatáson fogadta Stan Ghitescu munkakamara elnöke, aki közölte, hogy a kamarai vezetőségek egyelőre helyükön maradnak és az új vezetőségek kinevezésére csak akkor kerül sor, amikor az új munkakamarai törvény elkészül. Az új törvényt az 1938. évi alkotmány szellemének figyelembevételével készítik el.

90 ezer községben 55 ezer holdat műveltek a Siegfried-vonal mögött

Magyar igásállatokkal végezték el a mezőgazdasági munkákat

Berlinből jelentik: A rengeteg parasztcsaládot, amelyeknek annakidején el kellett hagyniuk a Siegfried-vonal hadizónáját, — most, visszatérésük után szülőföldjükön kellemes meglepetés érte. Elárult gazdaságukat jókarban találták, birtokukat kitünő állapotban látták viszont. A szántóföldeket a katonai hatóságok ősz óta sem hevertették parlagon, hanem annak rendje és módja szerint megműveltették.

Hogy az aratást és a tavaszi munkákat idejében lehessen elvégezni, már a múlt őszszel tíz-tizenkét tagú parasztkülönítményeket alakítottak. Ezek a helybeli vezetők útmutatásai szerint és a katonaság, a munkatáborok meg a nemzeti szocialista pártszervezet határozott támogatásával betakarították a termést. Körülbelül 42 ezer tonna burgonyát, 30 ezer tonna gabonát, 200 tonna dohányt hoztak be a szülőföldjükön. A tavaszi mezőgazdasági munkák elvégzése ele természetesen a nyugati offenzíva megindulásával nagy nehézségek tornyosultak. Több ezer igásállatot Magyarországról, a lengyel önkormányzóságból és Dániából kellett hozatni. Mindemellett több, mint 90.000 községben csaknem 55.000 hold földet műveltek meg, úgyhogy a termésbecslések szerint legalább 600.000 mázsa gabonára, illetőleg tengerire le-

het számítani. Az őszi evakuálások méreteire egyébként jellemző, hogy együtvéve 90.000 hektár szántófölddel rendelkező 21.000 parasztgazdaságot kellett kiüríteni. Azonkívül tízezerszámra voltak kénytelenek a háziállatokat elszállítani.

Új díjszabást vezetnek be az élőállatok szállításánál

A CFR vezérigazgatósága közleményt hcsátott ki, amely közli, hogy augusztus 15-től kezdve új díjszabást vezetnek be az élőállatok szállításánál. Így ettől az időponttól kezdve az élőállatszállítványok fuvardíját súly után, nem pedig az elfoglalt négyzetméterek után számítják.

== NEM HOSSZABBÍTIÁK MEG A KIHÁGÁSOKBÓL SZÁRMAZÓ BÍRSÁGOK KEDVEZMÉNYES KIFIZETÉSÉNEK HATÁRIDÉJÉT. A pénzügyminiszterium felhívja az érdekeltek figyelmét arra, hogy július 30-ikán lejár az a határidő, ameddig a kihágásokból származó bírságokat kedvezményes módon ki lehet fizetni. Ezt a határidőt a minisztérium közlése szerint, nem hosszabbítják meg.

== A számlák sorszámozása. Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium ma kelt rendelkezéssel kiadta, hogy a számlák sorszámainak feljegyzését a naptári év kezdetétől kell megkezdeni és nem a költségvetési év kezdetétől, mint ahogy eddig történt.

== 180 vagon borszeszt szállítottak Németországra. A szőlőművelők szindikátusának szövetsége 180 vagon borszeszt adott el Németországnak.

== Németországba csak a berlini monopolvállalatok keresztül szállítható gyümölcs. A berlini Deutsch-Rumaenische Import-Export A. G. átvette a romániai gyümölcsexportőrök képviselőjét és a román gyümölcs csak ezen a vállalaton keresztül exortálható Németországba.

Európa önellátása

Az egész magyar sajtó ismertette és méltatta a Berliner Börsenzeitung cikksorozatát, amelyben a lap munkatársa, K. Megerle Európa újirányozásának kérdéseivel foglalkozott. A Berliner Börsenzeitung, mint a német külügyminiszteriumhoz közelálló orgánus, inkább csak diplomáciai síkon és általános elvi alapon foglalkozott a kérdéssel. Más német lapokban behatóbb elemzéseket találunk a tervezett új európai gazdasági rendről. A Deutsche Allgemeine Zeitung és a Kölnische Allgemeine Zeitung a német gazdasági élet és főleg a nehézipar szócsöve, fejtegetéseiben inkább tekintettel vannak a gazdasági tényezőkre. Fejtegetéseikről már egy ízben megemlékeztünk, bemutatván Európa ellátottságát a legfontosabb élelmicikkekben. Ezúttal, ugyancsak a Kölnische Zeitung fejtegetései alapján bemutatjuk, hogy az egyes európai országok milyen mértékben önállóak. Azaz, melyek képesek magukat eltartani, melyeknek van feleslegük, melyek szorulnak behozatalra és milyen mértékben. Az említett fejtegetésekből nem tűnik ki, hogy a cikkíró, vagy annak forrása, milyen kulcs szerinti hozta a különböző állati és növényi élelmiszereket és takarmányféléket közös nevezőre. Valószínű azonban, hogy kalória- és tápérték-alapon történt a számítás.

A cikk szerinti az európai államok önellátási foka a következő:

100 százalékon felül (vagyis felesleggel): A Szovjetunió, Észtország, Lettország, Litvánia, Románia, Magyarország, Jugoszlávia, Bulgária, Dánia.

90—100 százalék: Svédország, Spanyolország, Olaszország.

80—85 százalék: Németország, Lengyel kormányzóság, Szlovákia, Görögország, Franciaország.

65—80 százalék: Írország, Finnország, Hollandia.

50 százalékon alul: Anglia, Belgium, Norvégia, Svájc.

A kivétel felesleggel rendelkező országok száma az említett cikk megjelenése óta megcsappant. Beszarabia levált Romániáról, a balti államok csatlakozása is megtörtént. Maradnak tehát a délkeleti országok és Dánia. Dánia az említett kimutatáson 103 százalékkal szerepel, ami első pillantásra meglepő, mert közismert, hogy Dániának nagy szalonna- és vajfőleslegei vannak. Azonban Dánia mind takarmányban, mind más gabonaféléken behozatalra szorul s a behozatal és kivétel kiegyenlítődése adja meg az említett kulcsszámot. Az említett országok lakossága Európa összlakosságának (Angliát és a szovjetuniót nem számítva) kb. egyötöd részét teszi ki. Ami azonban bőségesen elég az egyötödnek, nem bizonyosan elegendő a többi négyötödnek. De erről senki nem is vitázik, hiszen a német sajtóban megjelent fejtegetések célja éppen ennek a problémának a megoldása. A megoldás, amint már említettük, az egyes élelmiszerek adagolása, a mezőgazdasági országok termelésének fokozása és a már iparosodott, de mezőgazdasági országok visszaállítása (Reagrarisierung) a mezőgazdasági többtermelésre.

Valószínűleg a fenti megfontolások alapján osztja fel a Kölnische Zeitung közgazdászai az európai gazdasági teret három ország-csoportra. Az első csoportba tartoznának az iparilag fejlettebb országok, a gazdaságilag közvetlenül hozzájuk tartozó peremországokkal. Ezen tömbbe, amely az egész új európai gazdasági rend magja lenne, Németország, Franciaország, Belgium, Luxemburg és Hollandia tartoznának. A második tömb, amelyet a szerző keleti tömbnek nevez, az északi és délkeleti országokból állna, a harmadik, az úgynevezett déli tömb, magába foglalná Portugáliát, Spanyolországot, Olaszországot, Görögországot és a cikkíró számítása szerint kiterjedne még Törökországra, Szíriára és Palesztinára is. Tehát így tulajdonképpen egy fölközi-tengeri hatalmi csoportosulásról volna szó.

Markos György

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget sem a kiadóhivatal, sem a szerkesztőség.

O v á s !

Feleségemért, Jávor Istvánéért, szül. Ruda Irénéért a mai naptól kezdve semmiféle felelősséget nem vállalok, érte semmit ki nem fizetek

Arad, 1940. július 24.

Jávor Stefan, Olari.

Legújabb jelentéseink:

75—80 ezer németet telepítenek át a birodalomba Beszarábiából és Északbukovinából

Berlin. Német bizottság érkezett Moszkvába, amely a besszarábiai és északbukovinai németeknek a birodalomba leendő visszatelepítését tárgyalja le a Szovjetkormánnyal. Hivatalos megállapítás szerint a birodalomba vis-

szatéró németek száma mintegy 75—80 ezer lelket tesz ki. Bessarábiában 28 faluban 1814—1842. között telepedtek le ezeknek a németeknek ősei, akik Délnémetországból és Keletporosországból jöttek annak idején.

Moszkvai cáfolat

A Szovjet nem szállított repülőgépet Angliának és nem intézett jegyzéket a román kormányhoz

Moszkva. (Rador.) A Tass-iroda hivatalosan jelent: Külföldön különböző hírek terjedtek el Szovjet-oroszországgal kapcsolatban. Ilyen hír volt az, mintha a Szovjet nagyobb repülőgépszállítmányt küldött volna Angliának, valamint hogy a Szovjet és Törökország között most bizalmas jellegű kereskedelmi megállapodások megkötése állna küszöbön, nemkülönben mintha a Szovjet Romániának azt az óhaját juttatta volna kifejezésre, hogy népkormány kinevezését látná szívesen. Mindezekre a híresztelésekre vonatkozólag moszkvai illetékes körök felhatalmazták a Tass-irodát annak nyilvánossághozatalára, hogy ezek a hírek egyáltalán valótlanok és minden reális alapot nélkülöznek.

A Tass-iroda a ma reggeli rövid cáfolata kiegészítésképpen a következő közleményt adta ki. A

külföldi sajtóban a következő hírek jelentek meg: 1. A Szovjet Unió Angliának repülőgépeket szállítana és Anglia ennek fejében 200 millió font összeget juttatna a Szovjetnek. — 2. Hogy a közel napokban a Szovjet és Törökország között kereskedelmi tárgyalások kezdődnének, amelyek kimélyítik a két állam közötti gazdasági kapcsolatokat, úgy hogy a forgalom elérje a 120 millió török lírát. — 3. A Szovjet a román kormányhoz jegyzéket küldött volna, hogy Romániában demokratikus kormány kerüljön az állam élére, mert e feltétel nélkül nem biztosítható a baráti viszony a két ország között.

Mindezekre vonatkozólag orosz illetékes körök felhatalmazták a Tass-irodát annak nyilvánosságra hozatalára, hogy ezek a hírek merő kitalálások és minden alapot nélkülöznek.

Finn cáfolat Helsinkiben átnyújtott szovjet ultimátumról

Helsinki. A finn távirati irodát felhatalmazták illetékes helyen a következő közlésére: Külföldi sajtóorgániumokban stockholmi forrásra hivatkozva olyan hírek jelentek meg,

mintha Szovjetország ultimátumot intézett volna Finnországhoz. Ez a hír, mint a hivatalos finn távirati iroda cáfolata mondja, légből kapott és minden alapot nélkülöz.

USA-trösztök vagyonát államosították Braziliában

RIO DE JANEIRO. A brazil kormány ma kelt rendeletével az American Railway Company vasuttröszt, valamint még több más ehhez a trösztöz tartozó vasuttársaság Brazi-

liában található és itt levő berendezését, ipari üzemait, gyárait és vagonparkját brazil nemzeti vagyonnak jelentette ki és azokat elkobozta az állam javára.

Angolszász-ellenes tüntetések Távolkeleten

Sanghai. (Rador.) A japánok által elfoglalt területeken nagy tüntetések voltak. Ezek a tüntetések annak tulajdoníthatók, hogy az angol tengerészeti hatóságok több letartóztatást eszközöltek és a letartóztatott japánokkal rosszul bántak. Óriási tüntetések voltak a hangcsau amerikai nagykövetség s konzulátus előtt, majd azok elé a lakóházak elé vonult a tüntető tömeg, ahol amerikaiak laktak és hangosan követelte valamennyi amerikai eltávolítását kínai területről.

Az angol sajtó követeli a petróleumszállítás beszüntetését Spanyolországba

LONDON. Az angol sajtó egyöntetűen követeli, hogy szüntessék be a Spanyolországban irányuló petróleumszállításokat, már csak azért is, mivel a spanyolok Gibraltárt követelik. Ezenkívül a német csapatok ott állanak a spanyol határon s lehetséges, hogy a spanyolok az angoloktól kapott petróleumot a németeknek adják át.

LAPZARTA:

(Rador-jelentések)

MOSZKVA. Cripps angol nagykövet tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Losovsky helyettes külügyi népbiztossal.

GENEVA. A „Petit Dauphinois“ jelentése szerint az angol király a Buckingham-palotában ma félórás kihallgatáson fogadta Churchill miniszterelnököt, aki után az angol légügyek legfőbb parancsnoka jelent meg az angol uralkodó előtt. Londoni jelentés szerint szerdán délután titkos ülésre ült össze a lordok háza. Az ülésen a Churchill-kormány külpolitikájáról tárgyaltak.

HAVANNA. Battista ezredes, Kuba utonnan megválasztott elnöke kijelentette, hogy az európai hatalmaknak Amerikában levő birtokainak függetlenségét feltétlen meg kell óvni és Kuba a maga részéről teljesen ezt a nézetet vallja.

RÓMA. Az olasz lapok szerdai számukban is tovább foglalkoznak Halifax lord angol külügyminiszternek a Führer pénteki beszédére adott válaszával és ezzel kapcsolatban megállapítják, hogy a brit kormány nemleges válasza után a háború békés felszámolása lehetlenné vált.

RIGA. A Stefani-ügynökség jelenti: A lett miniszterelnök 20 tagú bizottsággal, köztük több miniszterrel, Moszkvába utazott.

RÓMA. Olasz forrásból hivatalosan megcáfolják azt az angol hírt, mintha július 16-án az angolok támadták Tobruk kikötőjét és San Giorgio olasz őriáshajót súlyosan megrongálták volna.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei. A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

OKTATÁS

Algebra, és mértanítást vállal mérnökjelölt. Cim a kiadóban. 3297

ALKALMAZÁST KERES

Ápolónőnek, vagy gyermekekhez ajánlkozók azonnalra is középkorú, jobb nő. Cim a kiadóban. 3292

Többéves gyakorlattal bíró gépész, teljesen hadmentes keres állást gőz-csőpompához. Krämer Ferenc, Sírja 1613. 3295

Gyermek mellé ajánlkozók középkorú intelligens nő, lehetőleg vidékre. Cim a kiadóban. 3300

LAKÁS

Háromszobás összkomfortos lakás és egy külön szoba kiadó azonnalra. Str. Ioan Sava 9. (P. Mihai Viteazul.) 3301

Magánháza lakás kiadó. Str. Spiru Gh. 7-a. 3305

Modern háromszobás összkomfortos lakás a centrumban azonnalra is kiadó. Eminescu-u. 41., földszint. 3308

Három- és ötszobás első emeleti urilakás minden komforttal azonnalra vagy szeptember 1-re kiadó. Piata Catedraliei 2. 3296

Belvarosi háromszobás,

fürdőszobás lakás augusztustól, vagy szeptembertől nagyon olcsón kiadó. Cim a kiadóban.

Kétszobás, balkonos garconlakás, lépcsőházi bejárattal augusztus 1-re kiadó. Bul. Elisabeta 37. 3224

Négyszobás, balkonos, összkomfortos lakás augusztus 1-re kiadó. Bul. Elisabeta 37. 3225

ÖSSZKOMFORTOS

emeleti, négyosztós, balkonos urilakás, frissen festve kiadó. Strada Gheorghe Popa út. 3284

VÉTEL-ELADÁS

Zománczott takaréktűzhely és egy gyermek sportkocsi eladó. Cim Sft. Spl. ridon 10. 3310

Uj, modern francia díó-háló, modern és stíl ebédő eladó. Cim a kiadóban. 3307

Jókarban levő kisebb cseréncályhákát megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Keleti összekötők, Singer varrógép festmények, nagy ebédlőszőnyeg, selim asztalterítő, diványpárnák, dohányzóasztalok eladó. Megtekinthető 10—12-ig és délután 5—7-ig. Str. Moise Nicoară 9—11. I. 8.

Eladók alkalmi áron, alig használt, nagyon szép női nyáriruhák egyes butor-darabok, fagyalógép, stb. Cim a kiadóban. 3155

Böröndök, keleti és belföldi szőnyegek, összekötők, nagy ebédlőszőnyeg, 2 darab kelin asztalterítő festmények, eladók. Str. Moise Nicoară No. 9—11. I. emelet.

INGATLAN

Eladó 68 nagy hold, fele szántó, fele legelő a csermői határban. Erdeklődni Dragalina-u. 16., házmesternél Aradon. 3302

INGATLANOK eladásának és vételének közvetítése minden árfokozatban. KÖLCSÖNÖK elsőhelyi betáblázásra. HATSCHER ingatlanforgalmi iroda, Arad Bul Carol 46 (Lakás agyanott), Telefon: 26—95. 1505

ÜZLET

Jólmenő fűszerkereskedés elköltözés miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 3304

Forgalmas úton vendéglő és szálloda haláleset miatt eladó. Cim a kiadóban. 3303

KÜLÖNFÉLÉK

Német, francia, angol nyelvtanár nő teljes ellátást keres uricsaládnál nyelvórak ellenében. Cim a kiadóban. 3309

Olcsósági hullám a TEMPO bizományi üzletben

Fischer Eliz-palota.

háromajtós fehér szekrény 1900, por-szívógép 2500, zöld vaságy éjjeli szekrényel 1400, zongoraszekér nádüléssel 150, mahagóni ebédő 7500, kis Singer varrógép 1350, állóűkör 1450, tölgyfaágy 400, festett ágy és szekrény 980, állófogas 900, fürdőszoba faliszekrény keményfából 200, réz-ágy sodronnyal és matraccal prima állapotban 4500, Schöberl-ágy 850, konyhakredenc 350, petróleum gyorsfűző 130, festmények 200 lejtől. Fehér tükrös szekrény, megfelelő kozmetikai vagy fodrászüzletbe, buffelek, 1150. Beteg_fotel 1150 4 db. kárpított szék 580, kasmirkendő, zongoraterítőnek 700, iskolapad gyermekeknek 500, zálogkölcsonőket közvetítünk a temesvári zálogházba, elintézésig előleget adunk, zálogcéduláját megvásároljuk.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben